

**VYSOKÁ ŠKOLA EVROPSKÝCH A REGIONÁLNÍCH
STUDIÍ, Z. Ú., ČESKÉ BUDĚJOVICE**

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

**AKTUÁLNÍ PROBLÉMY ESKORTNÍ SMĚNY
VĚZEŇSKÉ SLUŽBY ČR PŘI VÝKONU SLUŽBY**

Autor práce: Tomáš Velíšek

Studijní obor: Bezpečnostně právní činnost ve veřejné správě

Forma studia: Kombinovaná

Vedoucí práce: Mgr. et Bc. Josef Kříha

Katedra: Katedra právních oborů a bezpečnostních studií

2019

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci vypracoval(a) samostatně, na základě vlastních zjištění a s použitím odborné literatury a materiálů uvedených v seznamu použitých zdrojů.

Prohlašuji, že v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb. v platném znění souhlasím se zveřejněním své bakalářské práce – v elektronické podobě ve veřejně přístupné části infodisku VŠERS a v tištěné podobě knihovnou VŠERS, a to se zachováním mého autorského práva k odevzdanému textu této kvalifikační práce. Souhlasím dále s tím, aby toutéž cestou byly v souladu s uvedeným ustanovením zákona č. 111/1998 Sb. zveřejněny posudky vedoucího a oponentů práce i záznam o průběhu a výsledku obhajoby kvalifikační práce. Rovněž souhlasím s porovnáním textu mé kvalifikační práce systémem na odhalování plagiátů.

.....

Děkuji vedoucímu bakalářské práce Mgr. et Bc. Josefu Kříhovi za cenné rady, připomínky a metodické vedení práce, Mgr. Richardu Říhovi za odbornou pomoc při překladu abstraktu. Také bych chtěl poděkovat plk. Mgr. Martině Rouskové, ředitelce Vazební věznice České Budějovice, za podporu a možnosti zrealizování šetření ve Vazební věznici. V neposlední řadě patří velké poděkování mojí rodině za podporu při zpracovávání této bakalářské práce.

ABSTRAKT

VELÍŠEK, T. *Aktuální problémy eskortní směny Vězeňské služby České republiky při výkonu služby : bakalářská práce*. České Budějovice : Vysoká škola evropských a regionálních studií, 2019. 61 s. Vedoucí bakalářské práce : Mgr. et Bc. Josef Kříha

Klíčová slova: aktuální problémy, fluktuace, eskorta, Vězeňská služba České republiky.

Hlavním cílem bakalářské práce je poukázat k zájmově reflektované odborné tematické oblasti, vymezující problematiku činnosti Vězeňské služby České republiky se zaměřením na analyticko-syntetizující odborný vhled, vztahující se k poukazovanému výkonu služební činnosti eskortní služby konkrétního útvaru Vězeňské služby, tj. Vazební věznice České Budějovice. Vedlejším cílem je pak navrhnout možná zefektivňující opatření formou dílčích a zevšeobecňujících výstupů.

Práce formou teoreticko-praxeologického vhledu objasňuje a primárně vymezuje základní pojmosloví a východiska činnosti a fungování Vězeňské služby České republiky, zejména se zaměřením na Vazební věznici České Budějovice, respektive její eskortní směny. Zpracovatel práce stanovil tři dílčí hypotézy, které budou na základě užitého dotazníkového šetření mezi příslušníky eskortní směny Vazební věznice České Budějovice jednoznačně verifikovány či falsifikovány.

Empirická část se zabývá vyhodnocením dat získaných na základě provedeného dotazníkového šetření v předmětné věznici. Výsledky samotného výzkumného šetření budou pro přehlednost znázorněny do příslušného grafického zobrazení. Na základě analýzy stanovených dílčích hypotéz zároveň zpracovatel práce uvede možnost návrhu dílčích výstupů, jejichž podstatou je zefektivňující opatření k nápravě aktuálního problému.

ABSTRACT

VELÍŠEK, T. *Current Problems of Escort Job in Service in Custody Prison in České Budějovice : Bachelor Thesis*. České Budějovice : The College of European and Regional Studies, 2019. 61 p. Supervisor : Mgr. et Bc. Josef Kříha

Key words: Prison Service of the Czech Republic, escort job, current problems, labour turnover.

The main aim of the bachelor thesis is to point out the interest-based professional areas defining the issue of the Prison Service of the Czech Republic with a focus on the escort service of a particular prison service unit, i. e. The Custody Prison České Budějovice and their analysis. The secondary aim is to propose possible more effective measures in these issues.

The thesis, in the form of its theoretical and practical insight, clarifies and primarily defines the basic terminology and the starting points for the operation and functioning of the Prison Service of the Czech Republic, especially with regard to the Custody Prison in České Budějovice, its escort shifts respectively. The author has also defined three hypotheses which will be verified or falsified on the basis of the questionnaire survey used among the members of the escort service in the Custody Prison in České Budějovice.

The empirical part deals with the evaluation of the data received in the questionnaire survey conducted in the prison itself. The results of the survey will be clearly shown in the appropriate tables. The author will also suggest the options of solving these potential problems.

Obsah

Úvod	8
1 Cíl a metodika bakalářské práce	9
2 Základní pojmosloví a východiska	11
2.1 Vězeňství.....	11
2.1.1 Historie českého vězeňství.....	11
2.1.2 Dějiny moderního vězeňství na našem území.....	12
2.1.3 Historie eskortování.....	14
2.1.4 Humanizace vězeňství	15
2.1.5 Penologie.....	16
2.1.6 Výkon trestu odnětí svobody a výkon vazby	16
2.1.7 Recidiva a prizonizace	18
2.2 Vězeňská služba České republiky	18
2.2.1 Vězeňská stráž.....	20
2.2.2 Justiční stráž	20
2.2.3 Správní služba	20
2.2.4 Pověřené orgány Vězeňské služby	20
2.2.5 Akademie Vězeňské služby	20
2.3 Rozpočet Vězeňské služby.....	21
2.4 Vazební věznice České Budějovice.....	22
2.5 Dělení věznic	24
2.6 Bezpečnost	25
2.6.1 Přepadení eskorty	26
2.7 Vězeňský personál	26
2.7.1 Podmínky přijetí do služebního poměru	28
2.7.2 Služební poměr	29
2.7.3 Fluktuace	29
2.8 Donucovací prostředky a střelná zbraň.....	31

2.8.1	Použití donucovacích prostředků	31
2.8.2	Použití střelné zbraně	32
2.8.3	Aspekty použití střelné zbraně při eskortě	33
3	Eskortní služba	34
3.1	Eskorty	34
3.2	Druhy eskort	35
3.3	Eskortní směna	37
3.3.1	Jednotka pod jednotným velením	37
3.3.2	Eskorta nebezpečných osob	38
4	Empirická část	39
4.1	Výzkumné šetření	39
4.2	Analýza praxeologických konsekvencí	45
5	Návrhy možných zefektivňujících opatření	49
	Závěr	51
	Seznam použitých zdrojů	52
	Seznam zkratk	55
	Seznam tabulek a grafů	56
	Přílohy	57

Úvod

Prostředí českých věznic je i v současnosti obestřeno clonou nevědomosti a řadou mýtů. Volba tématu práce byla determinována praxeologickými zkušenostmi jejího zpracovatele, který je aktuálně služebně zařazen v eskortní směně na pozici velitele eskorty. S ohledem k laické optice vnímání výkonu služební činnosti, která plní úkoly dle jednotlivých ustanovení zákona číslo 555/1992 Sb., o Vězeňské službě a justiční strážní České republiky, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „**zákon o Vězeňské službě**“), se zpracovatel bakalářské práce (dále jen „**práce**“) rozhodl primárně v širší teoretické optice vymezit operační prostor činnosti Vězeňské služby České republiky (dále jen „**VS ČR**“), jako je zajišťování pořádku a bezpečnosti ve věznicích, a eskortování vězněných osob především eskortní směnou Vazební věznice České Budějovice (dále jen „**VV ČB**“) a taktéž determinovat aktuální problémy, které příslušníci této eskortní směny aktuálně v rámci služební činnosti vnímají a pomoci jim možným zefektivňujícím opatřením formou dílčích a zevšeobecňujících výstupů. Zároveň také prezentovat příslušníky VS ČR zařazené v eskortní směně VV ČB, kteří mají mnohdy nelehkou a nebezpečnou práci a pomoci jim zvládat nelehké úkoly, které jsou na ně kladeny.

1 Cíl a metodika bakalářské práce

Hlavním cílem práce je vymežit aktuální problémy eskortní služby VV ČB a jejich analýza. Vedlejším cílem práce je pak navrhnout vlastní návrhy na nápravu těchto problémů.

Autor stanovil tři dílčí hypotézy, které bude na základě dotazníku buďto verifikovat nebo falsifikovat.

- **hypotéza číslo 1** - Fluktuace v eskortní směně je vysoká.
- **hypotéza číslo 2** - Množství vydávaných zákonných, podzákonných a interních právních předpisů týkajících se VS ČR vede příslušníky k neznalosti těchto předpisů.
- **hypotéza číslo 3** - Počet realizovaných eskort provedených VV ČB vykazuje rostoucí tendenci.

Před tvorbou teoretické části této práce, se zpracovatel zabýval studiem literatury a zákonů věnujících se VS ČR a věznění obecně. Teoretickou část práce zpracovatel rozděluje do tří základních kapitol, které pak dále rozděluje do dvanácti podkapitol. První kapitola uvádí cíl a metodiku bakalářské práce. V druhé kapitole bude popsána historie a vývoj vězeňství až do současnosti, popsáno vymezení VS ČR ve veřejné správě, definovány základní úkoly, vyčíslen rozpočet a provedeno členění VS ČR, představena VV ČB a vězeňský personál, popsány používané zákonné donucovací prostředky a popsány aspekty použití střelné zbraně při eskortě. Pro zajímavost budou uvedeny příklady největších hromadných, nezákonných jednání vězňů a pokusů o útěk vězňů z eskorty. Ve třetí kapitole bude vymezena činnost eskortní směny a popis její činnosti.

Empirická část bude věnována výzkumu a vyhodnocení dotazníkového šetření a falsifikaci nebo verifikaci stanovených dílčích hypotéz. Ve čtvrté kapitole proběhne vymezení a analýza praxeologických výstupů. Dále pak bude v páté kapitole empirická část doplněna o návrhy zefektivňujících opatření na nápravu aktuálních problémů eskortní směny. Zpracovatel před poskytnutím vlastního dotazníku respondentům nejprve požadoval schválení předmětného dotazníku ředitelkou VV ČB, což bylo podmínkou pro provedení výzkumu. Cílovou skupinu respondentů tvořili příslušníci eskortní směny VV ČB, celkem tedy 31 dotazovaných. Distribuce mezi příslušníky byla

provedena v měsíci lednu roku 2019 osobním předáním. Zpracovatel práce velmi dbal na zachování anonymity, tím si získal důvěru příslušníků eskortní směny, a tak mu dotazník vyplnili všichni oslovení.

2 Základní pojmosloví a východiska

Aby se čtenář dokázal zorientovat v problematice eskortní směny VV ČB, je nejprve nutno definovat základní pojmosloví, které s tímto tématem bezprostředně souvisí.

2.1 Vězeňství

Vězeňství je esenciální součástí trestní politiky státu. Česká republika jako demokratický právní stát vychází ze svých mezinárodních závazků, z respektu k lidským právům a svobodám, a ze svého úkolu ochránit společnost před pachatelem porušování právních předpisů. Účelem trestu nepodmíněného odnětí svobody má být nejenom izolace odsouzených, ale především intenzivní úsilí o napravení pachatele trestného činu a jeho budoucí reintegraci do společnosti lidí, jednajících v souladu se zákony.¹

2.1.1 Historie českého vězeňství

Počátky českého vězeňství můžeme zařadit do doby vzniku české státnosti. Hovoříme tedy o době zhruba tisíc let nazpět. Za tuto dobu prodělalo české vězeňství mnoho reforem, které byly motivovány především politickými nebo náboženskými změnami ve společnosti. Pro lepší pochopení, lze tuto dobu rozdělit do určitých časových úseků:

1. období krutého zacházení s vězni (955 – 1774)
2. zákaz mučení (1774 – 1847)
3. utváření systému (1848 – 1917)
4. moderní základy (1918 – 1938)
5. rasová msta (1939 – 1945)
6. třídní msta (1946 – 1964)
7. rozvíjení odbornosti (1965 – 1980)
8. úpadek odbornosti (1981 – 1989)
9. reforma vězeňství (1990 – 1993)²

---

¹ *Koncepce vězeňství do roku 2025* [online]. 2018, [cit. 2018-10-28]. Dostupné z WWW: <<https://www.vscr.cz/wp-content/uploads/2017/06/Koncepce-vezenstvi.pdf>>.

² MAŘÁDEK, V., *Výkladový slovník penologie*, Ostrava : Ostravská univerzita v Ostravě, 2003. s. 23.

2.1.2 Dějiny moderního vězeňství na našem území

Základy moderního vězeňství na našem území jsou spjaty především s osobou kněze a vězeňského reformátora Františka Josefa Řezáče (1819 – 1879), jehož myšlenka o trestání zločinců byla formována takto: „*menší provinilci a nezatvrzelí zločincové, v obcích buď ve svých aneb v cizích, před tváří občanů lepších trest svůj odbývali, a jenom zatvrzelci, způsobem přirozeným nepolepšitelní a společnosti vždy škodní, ať se do věznic, do žalářů tuhých a osamotnělých zavírají.*“ Tedy prosazoval ideu alternativních trestů s důrazem na trest obecně prospěšných prací. Humanistická idea o nutnosti odstraňování bídy a potřebě zvyšování vzdělanosti byla sice Řezáčem také vyslovena v penologických souvislostech, má však platnost širší, přinejmenším pro oblast prevence trestné činnosti.³

Po vzniku Československé republiky v roce 1918 byl převzat justiční a vězeňský systém rakouské monarchie. Základní legislativní úprava, organizace a správa vězeňství byla postupně zdokonalována počínaje rokem 1919. Zejména byl prohlubován progresivní systém výkonu trestu, založený na postupném zmírňování vězeňského režimu v závislosti na průběhu nápravy trestanců, rozdělených zpravidla do tří disciplinárních tříd. Převedení do I. třídy bylo předpokladem k návrhu na podmíněčné propuštění z výkonu trestu, které bylo uzákoněno již v roce 1919. V roce 1928 existovalo v Československé republice šest mužských trestnic k výkonu trestů od jednoho roku až po doživotí. Vedle toho existovala samostatná ženská trestnice s oddělením pro mladistvé. Mužští trestanci s dlouhodobými tresty bez možnosti podmíněného propuštění byli po dvou třetinách vykonaného trestu přemísťováni do tzv. přechodného ústavu v Leopoldově. Mladiství vykonávali trest zavření v polepšovnách nebo v určených trestních ústavech. Vězeňství bylo centrálně řízeno příslušným odborem na ministerstvu spravedlnosti, který úzce spolupracoval s Mezinárodní komisí pro trestní právo a vězeňství. Dohled nad výkonem trestu prováděli domácí komisaři (příslušní okresní prokurátoři), občanští kontrolóři (poslanci Národního shromáždění) a od roku 1921 pověřeni úředníci ministerstva spravedlnosti.⁴

Po rozpadu Československé republiky a založením Protektorátu Čechy a Morava nebyl justiční a vězeňský systém výrazně pozměněn. Věznice a trestnice byly

³ HÁLA, J. *Úvod do teorie a praxe vězeňství*. České Budějovice : Vysoká škola evropských a regionálních studií, 2006, s. 35-36.

⁴ KUBÍČKOVÁ, P., KMĚTÍK, I. *Penologie* [online]. Karviná : Střední odborná škola ochrany osob a majetku s.r.o., 2011., [cit. 2018-10-25]., s. 23. Dostupné z WWW:<<http://www.sosoom-zlin.cz/media/skripta/penologie.pdf>>.

využívány též německou justicí a tajnou policií. V jednotlivých soudních věznicích a trestnicích často existovalo jednak protektorátní vedení (české), které zpravidla zajišťovalo provozní činnost, jednat říšské vedení (německé) které zajišťovalo jejich využívání pro vazební účely nacistických soudů a vyšetřovací účely gestapa.⁵

Po komunistickém převratu v roce 1948, nastalo budování vězeňství podle sovětského vzoru. Vězeňství bylo zařazeno pod správu ministerstva vnitra. Vznikla nová kategorie politických vězňů. Vnitřní režim vězeňských zařízení byl militantní, praktikovala se tuhá kázeň, dril, izolace od vnějšího prostředí. Teprve v sedmdesátých letech je možno vysledovat náznaky treatment etapy, spojené s činností Výzkumného ústavu penologického. Nadějně snahy řady výzkumníků a praktiků však byly násilně potlačeny na začátku osmdesátých let.⁶ Ve společnosti i ve vězení panovala tuhá normalizace.

Zásadní proměnou prošlo české vězeňství od roku 1990. Po pádu totalitního režimu se uvolnil obrovský tlak na odstranění justičních nespravedlností, který spolu s netrpělivostí vězňených osob vedl až k nepokojům a vzpourám ve věznicích.⁷ Nové demokratické vedení společnosti, vzešlé právě z bývalých politických vězňů, vedených touhou vypořádat se alespoň morálně s pozůstatky bývalého režimu, hnalo situaci až do krajností, kdy byly zrušeny jakékoliv prohlídky a kontroly vězňených osob. Navíc bylo v letech 1990 – 1991 z celkového počtu 7500 příslušníků tehdejšího Sboru nápravné výchovy (dále jen „SNV“) uvolněno 1500 osob a v dalších letech personální výměna pokračovala.⁸ Očista vězeňského personálu se tak ocitla na pořadu dne a byla provedena velmi radikálně. To jen posilovalo pozice vězňených osob. Příslušníci Sboru nápravné výchovy se proto logicky báli provést zákrok, aby nebyli obviněni z násilí. Celá tato situace pak nevyhnutelně vedla k nepokojům a vzpourám. Příkladem za všechny byla největší vzpoura v naší historii, tzv. Leopoldovská vzpoura, kterou paradoxně vyvolala amnestie prezidenta Havla v roce 1990. Ukončily ji až obrněné transportéry a útok 62 příslušníků z Útvaru rychlého nasazení, 150 výsadkářů, 350 dozorců, 80 psovodů, 350 příslušníků vojsk ministerstva vnitra, 1000 pohraničnicků a 100 studentů

---

⁵ KUBÍČKOVÁ, P., KMĚTÍK, I. *Penologie* [online]. Karviná : Střední odborná škola ochrany osob a majetku s.r.o., 2011., [cit. 2018-10-25], s. 24. Dostupné z WWW:<<http://www.sosoom-zlin.cz/media/skripta/penologie.pdf>>.

⁶ HÁLA, J. *Úvod do teorie a praxe vězeňství*. České Budějovice : Vysoká škola evropských a regionálních studií, 2006, s. 36.

⁷ HÁLA, J. *Úvod do teorie a praxe vězeňství*. České Budějovice : Vysoká škola evropských a regionálních studií, 2006, s. 36.

⁸ HÁLA, J. *Úvod do teorie a praxe vězeňství*. České Budějovice : Vysoká škola evropských a regionálních studií, 2006, s. 37.

Vysoké školy Sboru národní bezpečnosti.⁹ Po ukončení těchto nepokojů přišlo obrovské vystřízlivění a situace se částečně stabilizovala.

Avšak nová doba znamenala i nové problémy, jako byl organizovaný zločin nebo narůstající procento vězňů cizinců, jejichž trestná činnost se týká převážně krádeží, loupeží a vražd. Naše země se stala, tak jak se dalo očekávat opravdu onou předpovídanou křížovatkou a živnou půdou pro tyto zločince.¹⁰ Na tento nový fenomén zatím nebyla Česká republika, ba ani české věznice úplně připraveny. Nejpočetnější část cizinců té doby tvoří Slováci, občané bývalé Jugoslávie a bývalého Sovětského svazu (zejména Ukrajinci a Rusové), Bulhaři, Vietnamci a Číňané.¹¹

Dne 22. října 2001 byla v českých věznicích zahájena série hladovek a pokračovala až do 2. listopadu 2001. Potvrdilo se, že měla být přípravou nepokojů a případné vzpoury, čehož chtěli někteří vězni využít k útěku. V této souvislosti šlo o zkoušku funkčnosti organizační struktury vytvořené vězni z bývalého Sovětského svazu. V čele hierarchie ruský mluvících vězňů stáli dva muži, umístění v extradiční vazbě, neboť na ně byl vydán v zahraničí mezinárodní zatykač. Pracovníci VS ČR ve spolupráci s Policií ČR (dále jen „PČR“) zahájili tedy 11. listopadu 2001 ve 22:00 hodin v deseti věznicích bezpečnostní akci, jejímž cílem bylo zabránit připravované vzpouře vězňů ze zemí z bývalého Sovětského svazu ve věznicích na území České republiky a zároveň rozbít organizační strukturu těchto vězňů. Devatenáct jich bylo ještě v noci eskortováno do dalších devíti věznic. Policejní zdroj, který se podílel na této akci, uvedl, že by se do vzpoury pravděpodobně zapojilo všech tisíc ruskojazyčných vězňů umístěných v českých věznicích.¹² Pro tuto bezpečnostní operaci se vžil název akce Alcatraz. VS ČR poté musela reagovat nezbytným opatřením v technickém a organizačním zabezpečení věznic, to bylo pro Vězeňskou službu značně přelomové.

2.1.3 Historie eskortování

Zpočátku se vězni s eskortou přesouvali hlavně pěšky, vozit se začali až ve 20. století. Současné „antony“ poznáte podle fialového pruhu a moc pohodlí svým

---

⁹ *Vzpouře vězňů v Leopoldově před 20 lety: plamenomety a barikády ve věznicích* [online]. 2018 [cit. 2018 - 10-28]. Dostupné z WWW: <https://zpravy.idnes.cz/vzpourea-veznu-v-leopoldove-pred-20-lety-plamenomety-a-barikady-ve-veznici-1qn-/domaci.aspx?c=A100312_123109_domaci_js>.

¹⁰ MALÁ, D. *Vězeňství po česku II. aneb Jak to Kula ve vězení koulí*. 1. vydání. Blansko : DUHA press, 2009. s. 55.

¹¹ MALÁ, D. *Vězeňství po česku*. Tišnov : Sursum, 2003, s. 22.

¹² MALÁ, D. *Vězeňství po česku*. Tišnov : Sursum, 2003, s. 22- 24.

nedobrovolným cestujícím neposkytují. Vězeňských aut nejvíce přibýlo za Protektorátu, kdy bylo poprvé potřeba převážet větší množství vězňů, ať již na kratší, nebo i delší vzdálenosti. Kromě předválečných vozů nacisté na převozy do věznic v Německu používali dokonce i speciální vězeňské vagony vybavené celami, které se připojovaly k běžným rychlíkům.

Nejprve se o transport vězňů starala policie a četnictvo. K přepravě samotné sloužily vězňům i strážcům pořádku nejprve vlastní nohy, až počátkem 20. století se začaly používat na delších trasách kočáry tažené koňmi. Četnictvo československého státu začalo být motorizováno až ve druhé polovině 20. století. Vězeňské antony se dokonce staly prvními vozidly, vyráběnými pro potřebu policie. Po válce už nejen dozor, ale i transport vězňů převzaly specializované organizace, nejdříve eskortní služba Nápravných zařízení ministerstva vnitra, poté Sbor nápravné výchovy. Doprava po železnici už se nepoužívala, vagony nahradila nákladní auta s plachtou a hlavně autobusy v běžném sériovém provedení, pouze zevnitř přes okna byly umístěny mříže. K individuálním eskortám sloužily běžné osobní automobily či mikrobuses, popř. vozy v dodávkovém nebo skříňovém provedení. Vězeňské autobusy a sanitky neměly žádné vnější označení a daly se rozpoznat jen podle mříží za okny. Typické označení fialovým vodorovným pruhem dostala vězeňská vozidla až po roce 1993, kdy byla zřízena VS ČR. Současné vozy VS ČR vycházejí ze sériových dodávek a upravují je specializované firmy.¹³

2.1.4 Humanizace vězeňství

Po roce 1990 bylo za potřebí změnit směr, kterým se ubíralo české vězeňství. Projevovala se snaha navázat na tradice prvorepublikového systému. Tak bylo rozhodnuto, ubírat se směrem Humanizace. Humanizace vězeňství znamená vytváření důstojných, lidských podmínek ve výkonu vazby a výkonu trestu odnětí svobody. V širším slova smyslu je to soubor činností a opatření, jejíž výsledkem by mělo být začlenění českého vězeňství do řady nejprogresivnějších evropských i světových trendů, vytyčených v minimálně přijatelné podobě Evropskými vězeňskými pravidly. V užším slova smyslu humanizace vězeňství znamená nejen neponižování vězňů, ale především respektování jejich lidské důstojnosti.¹⁴ Ovšem někdy však

¹³ *Flotila*. Praha : Technika, 2018, s. 56.

¹⁴ KUBÍČKOVÁ, P., KMĚTÍK, I. *Penologie* [online]. Karviná : Střední odborná škola ochrany osob a majetku s.r.o., 2011., [cit. 2018-10-25], s. 34. Dostupné z WWW:<<http://www.sosoom-zlin.cz/media/skripta/penologie.pdf>>.

je humanizace vězeňství chápána odlišně. Jak sděluje bývalý generální ředitel Vězeňské služby plk. Malý: „*Humanizace vězeňství, to nejsou barevné televizory, ale působení*

na vězně, aby se nám po propuštění za chvíli nevraceli zpět.“¹⁵ Hovoří-li se tedy o humanizaci vězeňství, mělo by se hovořit především o humanizaci celé společnosti, tedy i soudnictví. O tom, kdo bude do věznice umístěn, rozhoduje soud, o tom, jak to má ve věznici vypadat a fungovat, by měla rozhodovat celá společnost.¹⁶

2.1.5 Penologie

Nauka o trestání, o druzích trestu a jejich účinnosti. Pojetí penologie není jednotné. Jedna skupina autorů považuje penologii za součást kriminologie, jiná chápe penologii jako samostatný vědní obor vedle kriminologie a vědy o trestním právu. Další skupina autorů považuje penologii v podstatě za jednu ze speciálních pedagogik, a to pedagogiku kriminální nebo penitenciární. Konečně poslední skupina autorů zařazuje penologii do tzv. zacházení s vězni (anglicky treatment). Nejperspektivnější se v současnosti jeví pojetí penologie jako samostatného vědního oboru integrálního pojetí, který se při výstavbě svého předmětu opírá o vědy o trestním právu a o kriminologii a o tzv. penitenciární disciplíny, jako jsou především penitenciární psychologie, právo, sociologie, pedagogika a psychiatrie.¹⁷

2.1.6 Výkon trestu odnětí svobody a výkon vazby

Jakmile se rozhodnutí, podle něhož se má vykonat nepodmíněný trest odnětí svobody stalo vykonatelným, zašle předseda senátu nebo samosoudce příslušné věznici nařízení výkonu trestu a vyzve odsouzeného, je-li na svobodě, aby trest ve stanovené lhůtě nastoupil. Stal-li se výrok o uložení trestu odnětí svobody vykonatelným rozhodnutím odvolacího soudu, nařídí výkon tohoto trestu u odsouzeného, který je ve vazbě, předseda senátu odvolacího soudu hned po vyhlášení rozhodnutí. Předseda senátu odvolacího soudu tak může učinit i u odsouzeného, který není ve vazbě, je-li z konkrétních skutečností zjištěno, že jeho pobyt na svobodě je nebezpečný nebo jestliže z jeho jednání nebo dalších konkrétních skutečností vyplývá důvodná obava, že odsouzený uprchne nebo se bude skrývat. Předseda senátu nebo samosoudce může k nastoupení trestu poskytnout odsouzenému přiměřenou lhůtu, aby si mohl obstarat své záležitosti v případě, že z konkrétních skutečností nebylo

¹⁵ MALÁ, D. *Vězeňství po česku*. Tišnov : Sursum, 2003, s. 111.

¹⁶ MALÁ, D. *Vězeňství po česku*. Tišnov : Sursum, 2003, s. 111.

¹⁷ MAŘÁDEK, V., *Výkladový slovník penologie*, Ostrava : Ostravská univerzita v Ostravě, 2003. s. 57.

zjištěno, že jeho pobyt na svobodě je nebezpečný nebo nevyplývá-li z jeho jednání nebo z dalších konkrétních skutečností důvodná obava, že uprchne nebo se bude skrývat a není tak dán důvod pro okamžité nařízení výkonu trestu odnětí svobody.

Tato lhůta nesmí být delší než jeden měsíc ode dne, kdy nabylo právní moci rozhodnutí, podle něhož se má vykonat nepodmíněný trest odnětí svobody. Nenastoupí-li odsouzený trest v této lhůtě nebo bylo-li z konkrétních skutečností zjištěno, že jeho pobyt na svobodě je nebezpečný nebo jestliže z jeho jednání nebo dalších konkrétních skutečností vyplývá důvodná obava, že uprchne nebo se bude skrývat, nařídí předseda senátu nebo samosoudce, aby byl do výkonu trestu dodán za použití příslušných ustanovení trestního řádu.

Odsouzený nastupuje výkon trestu odnětí svobody do konkrétního typu věznice, do kterého byl zařazen rozhodnutím soudu. V závislosti na jeho chování a způsobu, jakým plní své povinnosti může být odsouzený přeřazen do věznice s mírnějším režimem, pokud lze důvodně předpokládat, že přeřazení přispěje k dosažení účelu trestu. Do věznice s přísnějším režimem bude naopak odsouzený přeřazen v případě, že závažným způsobem nebo opakovaně porušuje stanovený pořádek nebo kázeň nebo byl pravomocně uznán vinným trestným činem, který spáchal během výkonu trestu. O změně způsobu výkonu trestu odnětí svobody rozhoduje ve veřejném zasedání na návrh státního zástupce nebo ředitele věznice a nejde-li o rozhodování o přeřazení mladistvého do věznice pro ostatní odsouzené, též na žádost odsouzeného nebo i bez takového podnětu okresní soud, v jehož obvodu se trest odnětí svobody vykonává.¹⁸

Výkon vazby nařizuje předseda senátu nebo samosoudce toho soudu, který o vazbě rozhodl. O nařízení výkonu vazby vedoucí kanceláře soudu neprodleně vyrozumí rodinné příslušníky obviněného a jeho zaměstnavatele. Jde-li o cizince, je vyrozuměn konzulární úřad státu, jehož je cizinec občanem.

Vazba se vykonává ve vazební věznici nebo ve zvláštním oddělení věznice. Do výkonu vazby lze přijmout obviněného jen na písemný příkaz soudu vydaný na základě rozhodnutí o vzetí do vazby. Tento písemný příkaz musí obsahovat údaje potřebné k rozhodnutí o umístění obviněného. V příkazu vydaném v přípravném řízení je taktéž třeba uvést spisové značky věcně a místně příslušného státního zastupitelství

---

¹⁸ FRYŠTÁK, M., PROUZA, D., VANĚČEK, P., ZAJÍČKOVÁ, E., *Trestní právo hmotné a procesní*. České Budějovice : Vysoká škola evropských a regionálních studií, 2007. s. 365-367.

a policejního orgánu. Přijímání do výkonu vazby se provádí nepřetržitě. Faktický výkon vazby upravuje především zákon o výkonu vazby.¹⁹

2.1.7 Recidiva a prizonizace

Recidiva je tendence k nežádoucímu návratu do nežádoucích návyků, vad, chyb či poruch. V penologii jde o recidivu jako nežádoucí návrat odsouzeného po výkonu trestu zpět do věznice, a to z důvodu spáchání dalšího trestného činu.

Při penitenciárním výchovném působení neprobíhá všechno tak, jak bychom si přáli. Věznice také vychovává, ale obvykle negativně, protisměrně resocializaci. Termín prizonizace je užíván pro souhrnné označení všech negativních jevů, které působí na odsouzené v průběhu výkonu trestu odnětí svobody. Je to vlastně proces postupného přizpůsobování se způsobu života ve věznici, společenství odsouzených a vězeňské subkultuře. Tyto skupiny téměř výhradně ovládají kriminální živly.²⁰

2.2 Vězeňská služba České republiky

Dnem 1. ledna 1993 nabyl účinnosti zákon o Vězeňské službě a justiční strážní České republiky. Zanikl tak SNV a byla konstituována VS ČR. Vydání zmíněného zákona (dnes již novelizovaného) tehdy umožnilo, aby se český vězeňský systém zcela odpoutal od minulého pojetí organizace a způsobu zacházení s osobami ve vazbě a ve výkonu trestu, které bylo výrazně poznamenáno sovětským modelem nápravně výchovných táborů a vojenské organizace vězeňského sboru. Zmizely prvky výlučnosti a nadřazenosti ozbrojené složky a plně se v textu zákona odrážejí principy Evropských vězeňských pravidel a mezinárodních konvencí z oblasti lidských a občanských práv. Zákon přesně stanoví úkoly VS ČR a práva a povinnosti vězeňského personálu.²¹

Vězeňská služba je ozbrojeným bezpečnostním sborem. Je podřízena Ministerstvu spravedlnosti, které je ústředním orgánem státní správy pro soudy, státních zastupitelství a vězeňství.²² Řídí ji generální ředitel. Ten odpovídá ministru spravedlnosti za její činnost. Ministr spravedlnosti také generálního ředitele jmenuje

¹⁹ FRYŠTÁK, M., PROUZA, D., VANĚČEK, P., ZAJÍČKOVÁ, E., *Trestní právo hmotné a procesní*. České Budějovice : Vysoká škola evropských a regionálních studií, 2007. s. 384-385.

²⁰ MAŘÁDEK, V., *Výkladový slovník penologie*, Ostrava : Ostravská univerzita v Ostravě, 2003. s. 59.

²¹ HÁLA, J. *Úvod do teorie a praxe vězeňství*. České Budějovice: Vysoká škola evropských a regionálních studií, 2006, s. 51.

²² SVATOŠ, R. *Prevence kriminality*. 1. vydání. České Budějovice : Vysoká škola evropských a regionálních studií, 2014, s. 59.

a odvolává. VS ČR je po PČR druhým nejpočetnějším bezpečnostním sborem, na který se vztahuje působnost Generální inspekce bezpečnostních sborů (dále jen „GIBS“).²³ VS ČR spravuje v současnosti 35 věznic. Avšak toto číslo se může zdát zavádějící, neboť se nejedná o věznice, ale o organizační jednotky. Některé věznice mají ještě navíc své pobočky, které patří právě pod určitou organizační jednotku (např. Věznice Praha – Ruzyně má svoji pobočku ve Velkých Přílepech).

Posláním VS ČR je zajišťovat výkon vazby, výkon trestu odnětí svobody, výkon zabezpečovací detence, bezpečnost a pořádek v soudních budovách. Vězeňská služba spravuje a střeží věznice, vazební věznice a detenční ústavy. Dále střeží, předvádí a eskortuje vězněné osoby. K dalším úkolům patří výzkum v oboru penologie, jehož výsledky aplikuje v praxi. Důležitou součástí je rovněž vytváření podmínek pro zaměstnávání, vzdělávání a rekvalifikaci vězňů.²⁴ Dále též zabezpečuje vzdělání příslušníků i občanských zaměstnanců VS ČR, které vykonává Akademie VS ČR ve Stráži pod Ralskem. Dále poskytuje zdravotnické služby ve svých vězeňských zdravotnických zařízeních. V neposlední řadě pak provádí prostřednictvím pověřených orgánů Vězeňské služby řízení o trestných činech osob ve výkonu vazby, výkonu trestu odnětí svobody a zabezpečovací detence, spáchaných ve vazební věznici, věznici nebo v ústavu pro výkon zabezpečovací detence.²⁵ Úkoly stanovené zákonem Vězeňské službě zajišťují vězeňská stráž, justiční stráž, správní služba, pověřené orgány a Akademie VS ČR.

Vězeňská služba obsahem své činnosti vykonává pro naši společnost důležitou službu. Chrání občany před nebezpečnými jedinci, před jejich asociálním a kriminálním jednáním, a je vedena snahou odklonit je z kriminální dráhy a reintegrovat je do společnosti. Úkol pro klidný život občanů důležitý a nezpochybnitelný. Málo docenovaný, pro řadu politiků okrajový a pro média málo atraktivní.²⁶

---

²³ HRUDKA, J. Zkouška spolehlivosti v prostředí Vězeňské služby ČR a Celní správy ČR. Praha : Policejní akademie České republiky, 2017, s. 34.

²⁴ SVATOŠ, R. *Prevence kriminality*. 2. vydání. České Budějovice : Vysoká škola evropských a regionálních studií, 2016, s. 60.

²⁵ ČESKO (ČESKOSLOVENSKO). zákon 555/1992 Sb., o Vězeňské službě a justiční strážní České republiky. In *Sbírka zákonů České a Slovenské Federativní Republiky*, 1992, částka 112, s. 3298.

²⁶ MALÁ, D. *Vězeňství po česku II. aneb Jak to Kula ve vězení koulí*. Blansko : DUHA press, 2009. s. 50-51.

2.2.1 Vězeňská stráž

Úkolem Vězeňské stráže je střežit, předvádět a eskortovat osoby ve výkonu vazby, ve výkonu zabezpečovací detence a ve výkonu trestu odnětí svobody. Eskortuje tyto osoby do výkonu ústavní nebo ochranné výchovy, ústavního ochranného léčení nebo zabezpečovací detence.²⁷ Dále pak střežit objekty Vězeňské služby (především věznic) a zajišťovat v těchto prostorách stanovený pořádek a kázeň.²⁸ Může být jen v mimořádných případech povolána i k plnění úkolů justiční stráže.

2.2.2 Justiční stráž

Justiční stráž zajišťuje pořádek a bezpečnost v budovách soudů, státních zastupitelství a ministerstva spravedlnosti a v jiných místech jejich činnosti.²⁹

2.2.3 Správní služba

Správní služba rozhoduje ve správním řízení podle zvláštních právních předpisů a zabezpečuje organizační, ekonomickou, vzdělávací, výchovnou, zdravotnickou a další odbornou činnost.³⁰

2.2.4 Pověřené orgány Vězeňské služby

Pověřené orgány Vězeňské služby mají postavení policejního orgánu v řízení o trestních činech osob ve výkonu vazby, trestu odnětí svobody a zabezpečovací detence, spáchaných ve vazební věznici, věznici nebo v ústavu pro výkon a zabezpečovací detence. Náleží jim též oprávnění používat podpůrné operativně pátrací prostředky.³¹

2.2.5 Akademie Vězeňské služby

Akademie Vězeňské služby má jako samostatná organizační jednotka VS ČR status centrálního rezortního vzdělávacího zařízení s celorepublikovou působností, které zajišťuje příslušníkům a zaměstnancům všech ostatních organizačních jednotek z celé České republiky základní kvalifikaci nezbytnou pro vykonávání jejich pracovních

---

²⁷ ČESKO (ČESKOSLOVENSKO). zákon 555/1992 Sb., o Vězeňské službě a justiční stráži České republiky. In *Sbírka zákonů České a Slovenské Federativní Republiky*, částka 112, s. 3298.

²⁸ FILÁK, A. *Základy teorie policejně bezpečnostní činnosti II*. 1. vydání. Praha : Police history, 2006, s. 75-76.

²⁹ ČESKO (ČESKOSLOVENSKO). zákon 555/1992 Sb., o Vězeňské službě a justiční stráži České republiky. In *Sbírka zákonů České a Slovenské Federativní Republiky*, částka 112, s. 3298.

³⁰ ČESKO (ČESKOSLOVENSKO). zákon 555/1992 Sb., o Vězeňské službě a justiční stráži České republiky. In *Sbírka zákonů České a Slovenské Federativní Republiky*, částka 112, s. 3298.

³¹ ČESKO (ČESKOSLOVENSKO). zákon 555/1992 Sb., o Vězeňské službě a justiční stráži České republiky. In *Sbírka zákonů České a Slovenské Federativní Republiky*, částka 112, s. 3298.

a služebních povinností a během celého jejich profesního života jim umožňuje další rozvoj odborných kompetencí, přitom plní roli bezprostředního poskytovatele vzdělávání, v oblasti mezioborové a meziresortní spolupráce a nezbytné vnitřní výměny zkušeností také v širším smyslu roli koordinační, v oblasti zaměřené na veřejnost úlohu osvětovou a preventivní, pro potřeby rozvoje teoretické báze výuky se pak účelově podílí také na rozvoji vědecké a výzkumné činnosti v oblasti penologie a penitenciaristiky.³²

2.3 Rozpočet Vězeňské služby

Na rok 2017 byly VS ČR stanoveny závazné ukazatele rozpočtových příjmů v celkové výši 1 163 838,10 tis. Kč. Příjmová část rozpočtu byla VS ČR splněna na 118,30 %, z toho daňové příjmy na 104,69 % a nedaňové příjmy, kapitálové příjmy a přijaté dotace na 177,42 %.

Daňové příjmy zahrnují příjmy ze správních poplatků, z pojistného na důchodové pojištění, z pojistného na nemocenské pojištění a z příspěvku na politiku zaměstnanosti. Příjmy z pojistného na důchodové pojištění byly splněny na 104,80 %, a to v přímé návaznosti na vyplacené objemy služebních příjmů příslušníkům a na vyplacené pracovní odměny vězněným osobám. Ze skutečně zajištěných daňových příjmů ve výši 990 369,74 tis. Kč činily správní poplatky 7,50 tis. Kč, pojistné na důchodové pojištění 881 318,70 tis. Kč, pojistné na nemocenské pojištění 71 692,28 tis. Kč a příspěvek na státní politiku zaměstnanosti 37 351,26 tis. Kč.

Pozornost byla věnována zejména naplňování nedaňových příjmů, a to včasným vydáváním příslušných rozhodnutí a v případě neplnění povinnosti včasným uplatněním nároku soudní cestou. Rozpočet nedaňových příjmů byl pro vězeňskou službu na rok 2017 rozepsán ve výši 217 800,00 tis. Kč. Kapitálové příjmy a přijaté transfery rozpočtovány Vězeňské službě ČR v roce 2017 nebyly.

K plnění kapitálových příjmů došlo z důvodu prodeje pozemků ve výši 11 710,00 tis. Kč a prodeje vyřazených vozidel ve výši 141,00 tis. Kč. Přijaté transfery byly plněny příjmy z finančních mechanismů ve výši 41 724,87 tis. Kč (z toho neinvestiční transfery ve výši 10 469,20 tis. Kč a investiční transfery ve výši

---

³² *Vězeňská služba České republiky-Akademie VŠČR* [online]. 2018, o nás [cit. 2018-10-29]. Dostupné z WWW:<<https://www.vscr.cz/akademie-vs-cr/o-nas/zakladni-informace/>>.

31 255,67 tis. Kč), a to z FM Norsko 2. Částka 18 002,63 tis. Kč byla plněna z převodů z vlastních fondů.³³

Tabulka 1: Příjmy

Organizace	Rozpočet 2017		
	Schválený	Po změnách	Skutečnost
Příjmy celkem	1 163 838,10	1 163 838,10	1 376 783,65

(v tis. Kč)

Na rok 2017 byly VS ČR stanoveny závazné ukazatele rozpočtových výdajů ve výši 9 581 418,12 tis. Kč. V průběhu roku došlo k navýšení výdajové části rozpočtu o 331 899,44 tis. Kč. V roce 2017 nebyly vázány žádné výdajové prostředky. K zajištění všech činností v průběhu roku bylo nezbytné použít mimorozpočtové prostředky ve výši 13 377,07 tis. Kč. Dále byly čerpány nároky z nespotřebovaných výdajů v celkové výši 247 499,50 tis. Kč, z toho 26 236,39 tis. Kč na výdaje spolufinancované z FM Norsko 2.³⁴

Tabulka 2: Výdaje

Ukazatel	Skutečnost 2016	Schválený rozpočet 2017	Rozpočet po změnách 2017	Skutečnost 2017
Výdaje celkem	8 807 686,68	9 581 418,12	9 913 317,56	9 798 679,17

(v tis. Kč)

Vězeňské službě České republiky bylo poskytnuto ze státního rozpočtu k plnění své činnosti 9 798 679 000 Kč a odvedla 1 376 784 000 Kč.³⁵

2.4 Vazební věznice České Budějovice

Vazební věznice je spolu s krajským soudem umístěna v budově bývalého justičního paláce, vybudovaného v roce 1905. Celý stavební komplex se nachází v centru jihočeské metropole.

³³ *Vězeňská služba České republiky* [online]. 2018, informační servis [cit. 2018-11-05]. Dostupné z WWW:<https://www.vscr.cz/wp-content/uploads/2018/03/v%C3%BDro%C4%8Dn%C3%AD-zpr%C3%A1va-VS-%C4%8CR-2017_final.pdf>.

³⁴ *Vězeňská služba České republiky* [online]. 2018, informační servis [cit. 2018-11-05]. Dostupné z WWW:<https://www.vscr.cz/wp-content/uploads/2018/03/v%C3%BDro%C4%8Dn%C3%AD-zpr%C3%A1va-VS-%C4%8CR-2017_final.pdf>.

³⁵ *Monitor* [online]. 2018, OSS: Vězeňská služba České republiky [cit. 2018-11-05]. Dostupné z WWW:<<http://monitor.statnipokladna.cz/2017/statni-rozpocet/oss-sf/00212423#prehled>>.

V posledních letech prochází rozsáhlou rekonstrukcí a modernizací. Ubytovací kapacita je 265 míst, z toho 105 pro obviněné ve vazbě a 160 pro odsouzené ve výkonu trestu odnětí svobody. Výkon vazby je zabezpečován ve standardních celách a v oddělení se zmírněným režimem. Trest odnětí svobody vykonávají odsouzení v typu věznice s ostrahou, se středním a vysokým stupněm zabezpečení, kam se vybírají vězni splňující zdravotní, profesní a další požadavky nutné k zařazení do pracovního procesu.

Především pro obviněné mladistvé a mladé dospělé se v souladu s možnostmi vazební věznice realizují pracovní, vzdělávací, sportovní, poradenské, psychoterapeutické, náboženské a další aktivity, zaměřené na snížení stresu z uvěznění a dosažení pozitivních osobnostních změn. Na těchto aktivitách se dlouhodobě vedle odborných zaměstnanců (pedagogové, psycholog, sociální pracovníci) zapojují i zástupci šesti církví a náboženských společností.

Programy zacházení, individuálně zpracovávané pro všechny odsouzené, vycházejí v první řadě z dlouhodobé tradice smysluplného zaměstnávání užitečnou prací. Vězněné osoby zajišťují pomocné práce související s provozem (úklid, kuchyně, prádelna, údržba apod.). Ve spolupráci s firmami působícími v krajském městě i mimo něj se zaměstnávají u stavebních, dřevozpracujících a potravinářských subjektů a rovněž při třídění a odvozu komunálního odpadu. Odsouzeným, kteří spolehlivě plní své pracovní i další povinnosti, se umožňuje účastnit se spolu s odbornými zaměstnanci věznice různých sportovních a kulturních akcí ve věznici i mimo ni. Mají rovněž možnost využít přerušování výkonu trestu či krátkodobého opuštění věznice v souvislosti s návštěvou s cílem upevnění sociálních vazeb v rodině. Odsouzení se aktivně podílí na spolupráci s neziskovými organizacemi.

Vazební věznici se daří pro náročnou práci zaměstnanců postupně zlepšovat podmínky, a to nejen na pracovišti, ale i při využívání volného času. Od roku 1991 se rozvíjejí přátelské profesní, sportovní a společenské kontakty se zaměstnanci rakouské věznice Stein-Krems. V roce 2009 byla uzavřena Dohoda o podmínkách rozvoje spolupráce s Ústavem pro výkon vazby Levoča.³⁶

„Nejslavnější“ útěk z VS ČB se povedl Jiřímu Kajínkovi v roce 1994, kam byl přesunut z plzeňské věznice, protože se prokázalo, že mu pomáhal jeden z dozorců

---

³⁶ *Vězeňská služba České republiky-Vazební věznice České Budějovice* [online]. 2018, o nás [cit. 2018-10-29]. Dostupné z WWW:<<https://www.vscr.cz/vazebni-veznice-ceske-budejovice/o-nas/zakladni-informace>>.

vynášet dopisy a další věci, a protože mu byl do cely zaslán balíček s kuchyňským nožem od pracovnice soukromé firmy, která měla v areálu věznice obchod s potravinami. Tady se Kajínkovi podařilo utéct, ale byl ještě týž den dopaden u řeky Vltavy.³⁷

Ani VV ČB se nevyhýbají pokusy o útěk. Poslední pokus o útěk z eskorty se stal 14. 3. 2001, kdy se z nemocnice v Českých Budějovicích obviněný, který byl eskortován k lékařskému ošetření, pokusil příslušníkům eskorty utéct. Byl však zadržen a byla mu přiložena pouta.³⁸

2.5 Dělení věznic

VS ČR spravuje věznice a vazební věznice. Ústavy pro výkon zabezpečovací detence, které ačkoli nejsou věznicemi, spravuje Vězeňská služba také. Střežené osoby ve výkonu zabezpečovací detence nejsou vězni, nýbrž chovanci, protože nemohou být odsouzeni k trestu odnětí svobody. „Soud uloží zabezpečovací detenci, jestliže pachatel činu jinak trestného, který by naplňoval znaky zločinu, není pro nepřičetnost trestně odpovědný, jeho pobyt na svobodě je nebezpečný a nelze očekávat, že by uložené ochranné léčení s přihlédnutím k povaze duševní poruchy a možností působení na pachatele vedlo k dostatečné ochraně společnosti.“³⁹

Vazební věznice, jak již jejich název napovídá, slouží především k výkonu vazby obviněných mužů a žen nebo mladistvých dle § 67 trestního řádu.⁴⁰ Na vězněné osoby ve výkonu vazby se vztahuje presumpce neviny. Ve vazebních věznicích jsou vězni ubytováni na celách, aby došlo k zamezení komunikace mezi společníky trestné činnosti. Naopak věznice slouží k výkonu trestu odnětí svobody pachatelům, kteří byli již odsouzeni a vyčerpali řádný opravný prostředek. V České republice od 1. října 2017 existují už jen dva typy věznic. Věznice s ostrahou a věznice se zvýšenou ostrahou. Věznice s ostrahou se dále člení na oddělení s nízkým, středním a vysokým stupněm zabezpečení.

---

³⁷ PALEČEK, L. *Věznice borská*. Plzeň : Starý most, 2017, s. 105.

³⁸ Aplikační praxe (kazuistika) v rámci VV ČB

³⁹ ČESKO, zákon č. 40/2009 Sb., Trestní zákoník. In *Sbírka zákonů České republiky*, 2009, částka 11. s 337.

⁴⁰ JELÍNEK, J. a kol. *Trestní zákoník a trestní řád s poznámkami a judikaturou*. Praha : Leges, 2012, s. 579.

2.6 Bezpečnost

Bezpečnostní hrozby lze odvodit od pojmu chráněný zájem. Předmětem chráněného zájmu rozumíme zejména životy a zdraví osob, utajované skutečnosti, osobní údaje a majetek státu, ke kterému máme právo hospodaření a užívání orgánu státní správy (zbraně, munice, nebezpečné látky, výpočetní technika, spojovací technika, informační a spojovací prvky řídicích systémů, finanční prostředky, archiválie apod.) Dále pak ochrana zabezpečených oblastí = věznic, případně jiných objektů VS ČR. Tyto vymezené předměty chráněného zájmu je nutno zabezpečit zejména proti těmto možným vnitřním a vnějším bezpečnostním rizikům, ke kterým je nutno přihlídnout:

- nátlakovým akcím
  - útokům na život a zdraví zaměstnanců VS ČR
  - vzetí rukojmích za účelem splnění požadavků
  - hromadná vystoupení s cílem vynutit si splnění požadavků
  - útok na chráněný objekt, jednak zvenčí (za účelem osvobození vězně, získání zbraní, loupež finančních prostředků při převozu apod.); vnitřní útok vězňů (ničení majetku, útoky na zabezpečené oblasti při útěku apod.)
  - hrozba umístění nástražného systému
- úniku utajovaných skutečností
  - cílený únik utajovaných skutečností (narušení režimu, vyzrazení vlastním pracovníkem, pozorování nebo odposlech cizí osobou)
  - nedbalostní únik utajovaných skutečností (ztráta při převozu nebo manipulaci, porušení stanoveného režimu)
- havárie nebo nehody
  - havárie inženýrských sítí, přípojky nebo rozvodu v objektu
  - výbuch plynu, munice nebo jiné výbušné látky
  - únik nebezpečné látky, havárie vodního díla, apod.
- přírodní katastrofy, živelné pohromy
  - povodeň
  - požár
  - zemětřesení apod.

K zajištění všech uvedených oblastí chráněného zájmu slouží zpracování Dokumentace bezpečnosti ochrany objektu (věznice).⁴¹

2.6.1 Přepadení eskorty

Přepadení eskorty a následný útěk Pavla Tauchena je asi nejznámějším přepadením eskorty, který se kdy odehrál v České republice. Dopomohla mu k němu jeho manželka Dagmar Tauchenová. Přepadení vězeňské eskorty se odehrálo 10. listopadu 2009 v areálu Fakultní nemocnice v Plzni na Borech, kam jel dvaadvacetiletý Tauchen na vyšetření uší. Jeho manželka Dagmar čekala v nemocnici na vězeňský vůz od rána. Kolem třinácté hodiny zahlédla bílý vůz s fialovým pruhem a přišla její chvíle. Když dozorcí vězně vedli, přistoupila k nim, namířila na ně revolver a řekla: „Tak a teď mi ho pusťte, pánové“. Poté promluvil i manžel. Tomu, co jej vedl na řetězu, řekl: „Pusť to!“ A strážce řetěz uvolnil. Spolu s mužem pak utíkali areálem nemocnice k připravenému autu. Jednou při tom vystřelila do vzduchu, a to při útěku otočená zády k eskortě, která je pronásledovala. Manželé Tauchenovi však byli na útěku pouhých 50 hodin. Dne 12. listopadu 2009 jejich auto zastavila policejní hlídka v obci Hajany nedaleko odlehlé chaty. Strhla se přestřelka, při které byl Tauchen zasažen do hlavy a na místě zemřel. Tauchenová byla postřelena do ruky a hrudníku. Poté byla převezena vrtulníkem do nemocnice. Dodnes není jasné, zda Tauchen při přestřelce spáchal sebevraždu, nebo ho zastřelila policie.⁴²

2.7 Vězeňský personál

Na druhé straně v protipólu vězňům stojí tedy příslušníci Vězeňské služby. Obě skupiny lidí od sebe naprosto odlišných, ať způsobem života, morálními vlastnostmi, postavením ve společnosti a zejména vymezením svých rolí v zařízeních jako jsou věznice, svým způsobem žijí v jakési podivné symbióze.⁴³

Vězeňský personál je tvořen příslušníky VS ČR nebo občanskými pracovníky (civilisty). Pro penologické účely je nejvhodnější rozdělení vězeňského personálu do tří základních skupin:

---

⁴¹ HLISÍK, J. Bezpečnost ve Vazební věznici Ostrava. In BAJCURA, L. *Evropské vězeňské systémy: Sborník referátů z mezinárodní konference*. Praha : Generální ředitelství Vězeňské služby ČR, 2009. s. 234 – 235.

⁴² *Pavel Tauchen: Osvobodila ho manželka, když postrašila eskortu výstřelem do vzduchu* [online]. 2018, [cit. 2018-02-15]. Dostupné z WWW:< <https://www.securitymagazin.cz/krimi/pavel-tauchen-osvobodila-ho-manzelka-kdyz-postrasila-eskortu-vystrelem-do-vzduchu-1404058962.html>>.

⁴³ MALÁ, D. *Vězeňství po česku*. Tišnov : Sursum, 2003, s. 76.

1. vedoucí pracovníci (v teorii řízení jde o tzv. High Head Management. Tzv. TOP Management ve vězeňství představují generální ředitel, jeho náměstci a oborní ředitelé)
2. vězeňský personál v přímém výkonu služby
3. administrativně – technický personál a personál služeb

Pojem vedoucího pracovníka je ve vězeňských zařízeních analogický pojmu vedoucího pracovníka v jiných organizacích a institucích. Ve věznicích jsou vedoucími pracovníky ředitel, jeho náměstci, vedoucí oddělení a vedoucí (velitelé) směn. Administrativně – technický personál a personál služeb má opět ve věznicích stejné funkce jako obdobný personál v jiných organizacích (zajišťuje zásobování, správu, údržbu, evidenci, energetiku, personální činnost apod.). Zásadní penologický význam má vězeňský personál v přímém výkonu služby. Ten lze rozdělit na Vězeňskou stráž a personál zabezpečující zacházení s vězni v užším slova smyslu. Ten je zodpovědný za vlastní resocializační činnost, za převýchovu vězňů a jejich nápravu. Mezi touto skupinou dominují především vrchní dozorcí a vychovatelé a specialisté. Funkce vychovatelé a specialistů jsou od roku 1994 už plánovány pouze pro civilisty.⁴⁴

Příslušníkem Vězeňské služby se nemůže stát každý. Kritéria, která musí příslušník splňovat, nedovolí ani zdaleka přijmout všechny, kteří by se chtěli stát příslušníky Vězeňské služby. Pokud jde o vymezení základních podmínek, které je potřeba pro výkonnou složku splňovat, nevypadají na první pohled tak nesplnitelně. Každý uchazeč musí mít občanství ČR, trestní bezúhonnost, úplné střední vzdělání ukončené maturitou (ve výjimečných případech nemusí, stačí výuční list), psychickou a fyzickou způsobilost, velmi dobrý zdravotní stav.⁴⁵ Podmínky přijetí jsou velmi náročné, a tak bývá přijat v průměru jeden z pěti až sedmi uchazečů.⁴⁶

České vězeňství zatím nedisponuje podrobnějšími, vědecky zdůvodněnými kvalifikačními profily jednotlivých profesí (snad s výjimkou pečlivě propracovaných lékařských kontraindikací). Také zde však lze s výhodou využít cizích zkušeností. Ve Spojených státech amerických byl sestaven Kvalifikační profil vězeňského dozorce (profese dozorce je ve vězeňství považována za základní, všechny ostatní mají kvalifikační profil více nebo méně obdobný).

---

⁴⁴ MAŘÁDEK, V., *Výkladový slovník penologie*, Ostrava : Ostravská univerzita v Ostravě, 2003. s. 97.

⁴⁵ MALÁ, D. *Vězeňství po česku*. Tišnov : Sursum, 2003, s. 77.

⁴⁶ MAŘÁDEK, V., *Výkladový slovník penologie*, Ostrava : Ostravská univerzita v Ostravě, 2003. s. 63.

- vlastnosti a postoje:
  - profesionální, zásadový, emocionálně stabilní, empatický, dbalý morálních zásad, iniciativní, ochotný ke spolupráci, smysl pro humor, optimistický, vnímavý, přizpůsobivý/orientovaný na změny, schopný rozboru situace, asertivní
- dovednosti
  - písemná komunikace, nonverbální komunikace, použití všech nástrojů a zařízení, řízení, mezilidská komunikace⁴⁷

Ve vztahu k činnosti, by měl příslušník VS ČR dobře zvládat stres. Jedním z rozhodujících faktorů toho, zda uspějete nebo propadnete, je vaše schopnost vyrovnat se s psychickou zátěží. Možná jste schopní, fyzicky silní, inteligentní, dokážete plnit fyzicky i duševně náročné úkoly, pokud však pod tlakem situace ztratíte hlavu, skončily jste.⁴⁸

2.7.1 Podmínky přijetí do služebního poměru

Podmínky přijetí zájemce do služebního poměru upravuje zákon č. 361/2003 Sb., o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů, který určuje, že uchazeč o přijetí do služebního poměru musí být občanem České republiky, který musí o přijetí písemně požádat, je starší 18 let, je bezúhonný a splňuje stupeň vzdělání stanovený pro služební místo, na které má být ustanoven. Zároveň musí být plně svéprávný a zdravotně, fyzicky a osobnostně způsobilý. Další podmínkou pro přijetí do služebního poměru je, že uchazeč není členem politické strany nebo hnutí, a jde-li o služební poměr příslušníka zpravodajské služby, ani odborové organizace. Nesmí vykonávat živnostenskou nebo jinou výdělečnou činnost, ani býti členem řídicích nebo kontrolních orgánů právnických osob, vykonávajících podnikatelskou činnost. Samotné přijímací řízení je pak zahájeno doručením písemné žádosti uchazeče o přijetí do služebního poměru ke konkrétnímu bezpečnostnímu sboru, na základě systemizace (systemizací se rozumí stanovení počtu služebních míst včetně počtu míst příslušníků zařazených v zálohách a objemu prostředků stanovených státním rozpočtem na příslušný rok na jejich služební příjmy). Příslušný bezpečnostní sbor je oprávněn

⁴⁷ HÁLA, J. *Úvod do teorie a praxe vězeňství*. České Budějovice : Vysoká škola evropských a regionálních studií, 2006, s. 53.

⁴⁸ STILWELL, A. *Psychická & fyzická odolnost : příručka speciálních jednotek*. Praha : Naše vojsko, 2007. s. 81.

si sám ověřit, nebo požádat PČR o provedení šetření, zda občan splňuje podmínky přijetí do služebního poměru.⁴⁹

2.7.2 Služební poměr

Služební poměr se zakládá rozhodnutím služebního funkcionáře příslušného bezpečnostního sboru. Rozhodnutí o přijetí do služebního poměru obsahuje výrok o dni vzniku služebního poměru, dni nástupu k výkonu služby, druhu služebního poměru, době trvání služebního poměru, jmenování do služební hodnosti, ustanovení na služební místo, místě služebního působení, složkách služebního příjmu a zkušební době. Služební poměr vzniká dnem, který je stanoven v rozhodnutí o přijetí do služebního poměru. V den nástupu k výkonu služby skládá příslušník služební slib, který zní: *"Slibuji na svou čest a svědomí, že při výkonu služby budu nestranný a budu důsledně dodržovat právní a služební předpisy, plnit rozkazy svých nadřízených a nikdy nezneužiji svého služebního postavení. Budu se vždy a všude chovat tak, abych svým jednáním neohrozil dobrou pověst bezpečnostního sboru. Služební povinnosti budu plnit řádně a svědomitě a nebudu váhat při ochraně zájmů České republiky nasadit i vlastní život."* Služební slib se považuje za složený, jestliže jeho text stvrdí příslušník svým podpisem. V případě, že se příslušník ke složení slibu nedostaví nebo odmítne složit služební slib anebo jej složí s výhradami, služební poměr mu nevznikne.⁵⁰

2.7.3 Fluktuace

Při uzavření pracovního nebo služebního poměru mezi konkrétní osobou a organizací vzniká mezi těmito dvěma subjekty očekávání. Organizace přijmutím nových pracovníků očekává přínos v podobě jejich schopností, dovedností a zkušeností. Konkrétní zaměstnanec za to očekává jistotu práce, dobré platové ohodnocení, dobré pracovní prostředí, možnost kariérního růstu a další výhody. Za takového stavu je jedná o ideální poměr. V případě porušení tohoto očekávání, dochází ke ztrátě důvěry, ať ze strany zaměstnance či zaměstnavatele a možný odchod zaměstnance z organizace. Doporučená míra fluktuace je mezi 5 – 10 %.⁵¹

⁴⁹ ČESKO, zákon č. 361/2003 Sb., o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů. In *Sbírka zákonů České republiky*, 2003, částka 121, s. 5854-5855.

⁵⁰ ČESKO, zákon č. 361/2003 Sb., o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů. In *Sbírka zákonů České republiky*, 2003, částka 121, s. 5856.

⁵¹ *České firmy mají vysokou fluktuaci zaměstnanců* [online]. 2019, [cit. 2019-03-12]. Dostupné z WWW:<<https://www.podnikatel.cz/clanky/ceske-firmy-maji-vysokou-fluktuaci-zamestnancu/>>.

Sociologická encyklopedie⁵² definuje fluktuaci jako pojem používaný v sociálně a ekonomicky zaměřených vědních disciplínách pro vyjádření změn pracovního poměru v rámci podniků (odvětví, oblastí), způsobených odchodem a příchodem pracovníků. Vašák⁵³ definuje fluktuaci jako změny zaměstnavatele, tj. odchod z jedné a přechod do druhé pracovní organizace. Nezahrnuje do ní tedy vnitro-organizační mobilitu, což jsou přechody pracovníků mezi jednotkami nebo útvary téže pracovní organizace. Dytrt⁵⁴ dělí fluktuaci na žádoucí a nežádoucí. Žádoucí fluktuace je dle něj pozitivní, neboť nový zkušený pracovník přináší do organizace své dovednosti a zkušenosti. Naopak nežádoucí fluktuace je, když tento jev působí naopak negativně na organizaci. Fluktující pracovník znehodnocuje náklady zaměstnavatele spojené s jeho přijetím a novému zaměstnavateli, který jej přijal do zaměstnání, opět zvyšuje náklady spojené s nástupními formalitami a potřebným zapracováním.

Pokud chceme vědět, proč lidé odcházejí, musíme dle Bednáře⁵⁵ nejprve zjistit, co je drží v práci. Existuje řada modelů potřeb, motivace a skupinového chování. My se však budeme držet jednoho. Lidé chodí do práce v podstatě z kombinace 3 důvodů:

1. Protože potřebují prostředky pro svojí existenci (tj. pro peníze).
2. Protože chtějí být s lidmi, s nimiž se jim dobře pracuje (tj. kvůli lidem).
3. Protože chtějí být užiteční, dělat práci, která má smysl, přinášet prospěch.

Horna⁵⁶ popisuje, proč je fluktuace v podmínkách VS ČR tak vysoká. Prvním faktorem je pocit pracovníků. Dle jeho názoru oprávněný, že tato pro společnost důležitá služba není odpovídajícím způsobem finančně ohodnocena. Druhým činitelem je nízká společenská prestiž zaměstnání ve vězeňství v očích veřejnosti, často spojená s pocitem marnosti. Domnívá se, že ani v budoucnu nelze očekávat nějaké radikální zlepšení, neboť společnost vězeňství zaujme pouze v případě prezentace negativních

---

⁵² *Fluktuace* [online]. 2019, [cit. 2019-03-14]. Dostupné z WWW: <<https://encyklopedie.soc.cas.cz/w/Fluktuace>>.

⁵³ VAŠÁK, P. *Fluktuace pracovních sil*. Praha : Práce, 1976. s. 5.

⁵⁴ DYTRT, Z. *Etika v podnikatelském prostředí*. Praha : Grada Publishing, 2006. s. 18.

⁵⁵ BEDNÁŘ, V. *Jak omezit fluktuaci a udržet si zaměstnance manažerskými nástroji*. Praha : Grada Publishing, 2018. s. 15.

⁵⁶ HORNA, O. Bezpečnost vězeňských zařízení a úloha personálu. In BAJCURA, L. *Evropské vězeňské systémy: Sborník referátů z mezinárodní konference*. Praha : Generální ředitelství Vězeňské služby ČR, 2009. s. 244-245.

jevů, a to jak v případě vězňených osob, tak pracovníků. S tím souvisí i otázka ocenění práce ve vězeňství. Této problematice společnost příliš pozornosti nevěnuje. A o to důležitější je, aby alespoň sama VS ČR našla způsoby, jak kvalitní práci svých pracovníků ocenit, které mohou alespoň části jejich pracovníků dát signál, že si někdo jejich práce váží a dovede ji ocenit. Velmi důležitým faktorem ovlivňujícím spokojenost pracovníka je odpovídající pracovní prostředí. Poslední z řady faktorů, který dle jeho názoru nejvíce ovlivňuje postoje personálu a má vliv na jeho chuť setrvat v řadách VS ČR, je výkon služby jako takové. Zde se objevuje řada jevů, které na pracovníka velmi významně působí. V první řadě je to tlak na bezchybné plnění povinností ze strany nadřízených, což je bezpochyby správné. Na druhé straně je to ovšem tlak ze strany vězňených osob, které mají zájem právě na co nejhorším plnění služebních povinností. Zanedbatelnou není ani otázka velkého množství platných předpisů a jejich časté změny. Když Horna shrnuje obtížnost služby, zmíněné ovlivňující faktory, jako je prostředí, nízká společenská prestiž, pocit marnosti a další, objeví se otázka, proč vůbec chce někdo tuto profesi vykonávat. Každá nově přijatý zaměstnanec se stává profesně plnohodnotným až po určité době. Obecně dle Horny panuje názor, že je to po 4 – 5 letech. Když k tomu ovšem dojde, odchází. Na jeho místo přichází nový, nezkušený pracovník.

2.8 Donucovací prostředky a střelná zbraň

Zákon o Vězeňské službě dává příslušníkům VS ČR v přesně stanovených situacích pravomoc použití donucovacích prostředků a střelné zbraně.

2.8.1 Použití donucovacích prostředků

„Pokud je to nezbytné k zajištění pořádku a bezpečnosti, je příslušník při plnění svých úkolů oprávněn použít donucovací prostředky (dále jen „DP“) proti osobám, které ohrožují život nebo zdraví, úmyslně poškozují majetek nebo násilím se snaží mařit účel výkonu zabezpečovací detence, výkonu vazby nebo výkonu trestu odnětí svobody, anebo narušují pořádek nebo bezpečnost v prostorách Vězeňské služby, ve věznicí pro místní výkon trestu, v budovách soudů, jakož i jiných místech činnosti soudů, budovách státních zastupitelství nebo ministerstva, v zařízeních mimovězeňských poskytovatelů zdravotních služeb a v blízkosti střežených objektů.“⁵⁷

---

⁵⁷ ČESKO (ČESKOSLOVENSKO). zákon 555/1992 Sb., o Vězeňské službě a justiční stráži České republiky. In *Sbírka zákonů České a Slovenské Federativní Republiky*, částka 112, s. 3300.

Donucovacími prostředky jsou: hmaty, chvaty, údery a kopy sebeobrany, předváděcí řetízky, pouta, poutací popruhy, pouta s poutacím opaskem, slzotvorný, elektrický nebo jiný obdobně dočasně zneschopňující prostředek, obušek nebo jiný úderný prostředek, služební pes, vodní stříkač, zásahová výbuška, expanzní zbraně, úder střelnou zbraní, hrozba střelnou zbraní, varovný výstřel, vytlačování štítem, vytlačování vozidlem, prostředek k zamezení prostorové orientace.⁵⁸

Zákon definuje i povinnosti a omezení při použití donucovacího prostředku, kterými se musí každý příslušník řídit.

2.8.2 Použití střelné zbraně

„Příslušník je oprávněn při plnění svých úkolů použít střelnou zbraň (dále jen „SZ“) jen výjimečně, aby v případě nutné obrany odvrátil přímo hrozící nebo trvajícím útok proti jeho osobě nebo útok na život nebo zdraví jiné osoby, překonal odpor směřující ke zmaření služebního zákroku, pokud jej nemůže překonat jinak a nedokončení zákroku by ohrozilo život nebo zdraví jiné osoby, zamezil útěku osoby ve výkonu zabezpečovací detence, ve výkonu vazby nebo ve výkonu trestu odnětí svobody ze střeženého objektu nebo při eskortě, kterou nelze zadržet jiným způsobem, odvrátil nebezpečný útok, který ohrožuje střežený nebo chráněný objekt nebo stanoviště, po marné výzvě, aby bylo od útoku upuštěno, zneškodnil zvíře ohrožující život nebo zdraví osob.“⁵⁹

Použití střelné zbraně je přípustné jen tehdy, jestliže by použití donucovacích prostředků bylo zřejmě neúčinné.⁶⁰

Před použitím střelné zbraně je příslušník povinen vyzvat osobu, proti které zakročuje, aby upustila od protiprávního jednání, s výstrahou, že bude použito střelné zbraně. Od výzvy s výstrahou může příslušník upustit pouze v případě, že je ohrožen jeho život nebo zdraví anebo život nebo zdraví jiné osoby a zákrok nesnese odkladu.⁶¹

⁵⁸ ČESKO (ČESKOSLOVENSKO). zákon 555/1992 Sb., o Vězeňské službě a justiční strážní České republiky. In *Sbírka zákonů České a Slovenské Federativní Republiky*, částka 112, s. 3300.

⁵⁹ ČESKO (ČESKOSLOVENSKO). zákon 555/1992 Sb., o Vězeňské službě a justiční strážní České republiky. In *Sbírka zákonů České a Slovenské Federativní Republiky*, částka 112, s. 3300.

⁶⁰ ČESKO (ČESKOSLOVENSKO). zákon 555/1992 Sb., o Vězeňské službě a justiční strážní České republiky. In *Sbírka zákonů České a Slovenské Federativní Republiky*, částka 112, s. 3300-3301.

⁶¹ ČESKO (ČESKOSLOVENSKO). zákon 555/1992 Sb., o Vězeňské službě a justiční strážní České republiky. In *Sbírka zákonů České a Slovenské Federativní Republiky*, částka 112, s. 3301.

Při použití střelné zbraně je příslušník povinen dbát nutné opatrnosti, aby zejména neohrozil život nebo zdraví jiných osob a aby co nejvíce šetřil život osoby, proti níž zakročuje.⁶²

2.8.3 Aspekty použití střelné zbraně při eskortě

Použití SZ závisí na dvou aspektech, které se vzájemně prolínají. Zpracovatel práce uvádí dva aspekty použití SZ, a to aspekty právní a taktické. Aspekty právní jsou definovány obecně jednak v trestním zákoníku, kdy tento stanoví v § 32, že trestný čin nespáchá, kdo použije zbraně v mezích stanovených jiným právním předpisem⁶³ a jednak tedy speciálním zákonem o Vězeňské službě, který stanoví v § 18 přesné použití střelné zbraně.⁶⁴ Naproti tomu taktické aspekty nejsou nijak definovány. Zákon o Vězeňské službě pouze uvádí: „Při použití střelné zbraně je příslušník povinen dbát nutné opatrnosti, aby zejména neohrozil život nebo zdraví jiných osob a aby co nejvíce šetřil život osoby, proti níž zakročuje.“ Tedy příslušník odpovídá za použití střelné zbraně a za případné následky tohoto použití. Toto lze aplikovat na případ, kdy maskovaný ozbrojený muž přepadl dne 4. 2. 2008 v prostorách sokolovské polikliniky eskortu a osvobodil vězně, kterého vedla k lékaři. Dvoučlenná eskorta tehdy doprovázela vězně, kterého vyšetřoval lékař. Když odcházeli z ordinace sokolovské polikliniky, šel za nimi mladík ve věku asi třiceti let. Poté s namířenou zbraní přistoupil zezadu k příslušníkům a namířil na jejich hlavy. Přitom křičel, aby zvedli ruce nahoru a o nic se nepokoušeli. Odsouzenému dal pokyn, aby sebral oběma příslušníkům zbraně a vysílačku. Po celou dobu na příslušníky mířil. Po odzbrojení eskorty oba muži vyběhli před zdravotnické zařízení a ujeli ve tmavě modrém voze.⁶⁵ V tomto případě byl jednoznačně dán právní aspekt použití SZ, ovšem z taktického hlediska, by bylo použití SZ značně problémové. V prostorách sokolovské polikliniky se tou dobou nacházelo jistě mnoho lidí a případná střelba by ohrozila jejich životy nebo zdraví. Tedy taktický aspekt použití SZ příslušníky VS ČR vylučoval.

---

⁶² ČESKO (ČESKOSLOVENSKO). zákon 555/1992 Sb., o Vězeňské službě a justiční stráží České republiky. In *Sbírka zákonů České a Slovenské Federativní Republiky*, částka 112, s. 3301.

⁶³ ČESKO, zákon č. 40/2009 Sb., Trestní zákoník. In *Sbírka zákonů České republiky*, 2009, částka 11. s. 359.

⁶⁴ ČESKO (ČESKOSLOVENSKO). zákon 555/1992 Sb., o Vězeňské službě a justiční stráží České republiky. In *Sbírka zákonů České a Slovenské Federativní Republiky*, částka 112, s. 3300-3001.

⁶⁵ *Muž s pistolí osvobodil v Sokolově vězně, unikají autem* [online]. 2008, [cit. 2008-02-04].]. Dostupné z WWW:<https://www.idnes.cz/zpravy/cerna-kronika/muz-s-pistolí-osvobodil-v-sokolove-vezne-unikaji-autem.A080204_113802_krimi_jba>.

3 Eskortní služba

V této kapitole se autor zaměří na stěžejní činnost VS ČR, a to je eskortování vězňených osob. Činnost ve Vězeňské službě zásadní, nelehká a nejrizikovější, ale také nákladná a organizačně složitá.

Činnost eskortní služby se řadí mezi nejrizikovější oblasti, které zajišťuje vězeňská služba, protože se vždy jedná o ozbrojený doprovod vězňené osoby mimo věznici. Sama o osobě práce příslušníka eskortní služby vyžaduje, jak odbornou, tak především fyzickou přípravu. Pochybení v rozhodnosti, bdělosti a odpovědnosti může mít fatální následky. Rozhodující je psychická vyrovnanost, cit pro práci v kolektivu a fyzická vybavenost. Všechny tyto vlastnosti jsou zúročeny při výcviku eskort osob, kdy odpovědnost při použití zbraně, rozpoutání vězňeného u lékaře nebo soudu, považují za momenty nejnáročnější na psychiku každého člena eskorty. Eskortní služba zajišťuje především přepravu vězňených osob do vězeňského zdravotního zařízení včetně civilních zařízení, psychiatrických léčeben, k soudnímu řízení, nechybí ani prevoz peněžních zásilek. Bezproblémové splnění úkolů eskortní služby nezávisí jen na dobře vykonané práci příslušníků eskorty, ale i řidičů. Především součinnost obou složek při přepravě vězňených klade důraz nejen na perfektní znalost trasy přesunu, ale i objektu, ve kterém se příslušníci s odsouzeným pohybují, útok může přijít z kterékoliv strany. Proto všichni příslušníci procházejí nácvikem sebeobrany s pomocí nejrůznějších hmatů a chvatů a použití donucovacích prostředků, střelby z pistole, samopalů, útočné pušky a brokovnice. Eskortní služba musí být připravena i na případ, že selže technika.⁶⁶ Nelze ani opomenout kolegy psůvody a jejich psy, kteří jsou součástí některých eskort, ačkoli již přímo pod eskortní směnu nespádají, jsou stále alespoň morálně její součástí. Z tohoto výčtu je nepochybné, že příslušníci eskortní směny, by měli být ti nejlepší z příslušníků VS ČR.

3.1 Eskorty

„Eskortou se rozumí každý ozbrojený doprovod vězňené osoby prováděný mimo věznici.“⁶⁷ Eskorta se skládá z řad příslušníků a vězňů.

Není třeba připomínat, že příslušníci eskortní směny, by měli být ti nejkoušenější a nejschopnější z řad VS ČR. Vždyť o pokusu útěku vězňe ze strážené

⁶⁶ *Vězeňská služba České republiky-Věznice Nové Sedlo* [online]. 2017, o nás [cit. 2018-11-05]. Dostupné z WWW: <<https://www.vscr.cz/veznice-nove-sedlo/novinky/eskortni-sluzba-z-noveho-sedla/>>.

⁶⁷ ONDRÁŠEK, P. *Narižení č. 23 o vězeňské a justiční strážci*, Praha, 2014, s. 18.

věznicemi nebylo slyšet již dlouho, ale o pokusu o útěk vězně při eskortě, nebo přepadení eskorty se bohužel občas dočteme.

Aby tomu Vězeňská služba zamezila, používá se důmyslný systém typologie, kdy jsou vytipovávány nebezpečné vězněné osoby, které by se mohly pokusit o útěk, nebo by mohly být osvobozeny, anebo odstraněny. Každé toto ohrožení, byť hypotetické, bere Vězeňská služba vážně. Vedoucí oddělení poté rozhodne o následném opatření.

3.2 Druhy eskort

1. podle účelu rozlišujeme eskorty:
  - a) k umístění a přemístění mezi věznicemi
  - b) k soudnímu řízení
  - c) do zdravotnických zařízení za účelem poskytnutí zdravotnických služeb
  - d) na střežené pracoviště
  - e) k vyšetřovacím úkonům na základě žádosti policejního orgánu nebo jiného oprávněného orgánu
  - f) k převzetí nebo předání do jiného státu
  - g) k předání do výkonu ústavní nebo ochranné výchovy, ústavního ochranného léčení nebo zabezpečovací detence
  - h) v jiných oprávněných případech
2. Podle způsobu provádění se rozeznávají eskorty motorovými vozidly, pěší eskorty a eskorty zajišťované letecky.

Eskorty k umístění a přemístění mezi věznicemi

Eskorty k umístění a přemístění mezi věznicemi jsou zajišťovány převážně svozovými autobusy z jednotlivých stálých svozových věznic do Sběrného eskortního střediska ve Věznici Jiřice.

Eskorty k soudnímu řízení

Soudnictví je ucelenou právní oblastí, jejíž charakteristickou funkcí je řešení právních konfliktů, které mají soudy řešit, podmiňuje i možnost diferenciaci soudnictví na jednotlivé druhy.⁶⁸

Vězněné osoby jsou eskortovány před soud. Pro eskortní směnu Vazební věznice České Budějovice stěžejní činnost, při které příslušníci eskortují vězněné osoby k soudnímu řízení. Jelikož VV ČB zajišťuje eskorty k soudnímu řízení k Okresním soudům pro celý Jihočeský kraj (tj. Okresní soudy České Budějovice, Český Krumlov, Jindřichův Hradec, Tábor, Písek, Strakonice, Prachatice) a Okresní soud Pelhřimov, dále ke Krajskému soudu v Českých Budějovicích a ke Krajskému soudu České Budějovice pobočka Tábor.

Eskorty do zdravotnických zařízení za účelem poskytnutí zdravotnických služeb

Eskorty do zdravotnických zařízení za účelem poskytnutí zdravotnických služeb bývají dle míry rizika považovány za nejrizikovější eskorty vůbec. Vězeňská služba si uvědomuje tuto problematiku, a proto příslušníci eskortní směny bývají pravidelně proškolení z nejnovějších trendů, taktiky a realizace provádění této činnosti.

Eskorty na střežené pracoviště

V současnosti se v České republice tyto eskorty nerealizují.

Eskorty k vyšetřovacím úkonům na základě žádosti policejního orgánu nebo jiného oprávněného orgánu

Při tomto druhu eskort, provádí VS ČR eskorty pouze odsouzených, ti spadají pod pravomoc Vězeňské služby. Eskorty obviněných provádí obvykle PČR, zřídka kdy Celní správa ČR nebo GIBS.

K převzetí nebo předání do jiného státu

K převzetí nebo předání do jiného státu se podílí věznice, která je nejbližší sousednímu státu, do kterého má být vězněná osoba vydána, nebo ze které má být převzata. Samozřejmě v případě, kdy se jedná již o odsouzeného, obviněného potažmo obžalovaného eskortuje PČR. Vazební věznice České Budějovice realizuje tyto eskorty

---

⁶⁸ PROUZA, D. *Organizace justičního systému*. České Budějovice : Vysoká škola evropských a regionálních studií, 2008, s. 7.

do, nebo z Rakouské republiky. Do vzdálenějších zemí eskortuje VS ČR letecky. To si zajišťuje samo Generální ředitelství VS ČR.

Eskorty k předání do výkonu ústavní nebo ochranné výchovy, ústavního ochranného léčení nebo zabezpečovací detence

V podstatě klasické eskorty, kdy je odsouzený předán k tomuto výkonu jen s rozdílem, že je předán do civilního zařízení (vyjma zabezpečovací detence, kterou spravuje Vězeňská služba).

3.3 Eskortní směna

Eskortní směna je součástí Vězeňské stráže. Vede ji Vrchní inspektor strážní služby pro eskortní směnu, který je podřízen Vedoucímu oddělení Vězeňské stráže. Právě Vedoucí oddělení Vězeňské stráže vydá Denní rozkaz k provedení eskort, ve kterém jsou nařízeny eskorty v něm uvedených vězňených osob. Mimo eskort se eskortní směna podílí i na zajišťování ostatních činností ve věznici, jako jsou předvádění vězňených osob k orgánům činným v trestním řízení, nebo k navádění vězňených osob k ostatním činnostem ve věznici.

Protože eskortní směna spadá pod oddělení Vězeňské stráže, podílí se i na řešení mimořádných událostí. Právě ta tvoří základ jednotky pod jednotným velením určené k potlačení nezákonných vystoupení vězňených osob a jednotky pro eskorty nebezpečných osob.

3.3.1 Jednotka pod jednotným velením

Nebezpečí vzniku nepokojů a riziko jejich přerůstání do krvavých vzpour představují tíživou „noční můru“ všech vězeňských systémů světa.⁶⁹ Jednotky pod jednotným velením jsou právě určeny především k potlačení nezákonných hromadných vystoupení vězňených osob, tedy především k potlačení vzpoury. Proto je důležité, aby vězeňská služba měla vlastní prostředky k řešení těchto událostí. Tyto jednotky disponují speciálním vybavením, jako jsou: protiúderové komplety, protiúderové prilby s ochranným štítem, tonfy a dalšími prostředky (např. prostředky k násilnému vstupu). Příslušníci zařazení v této jednotce procházejí dle výcvikového plánu pravidelným nácvikem situací, ke zvládnutí mimořádných událostí v kterékoli věznici v České republice. Vězňené osoby se při nátlakových akcích pokoušejí vymoci

---

⁶⁹ HÁLA, J. *Úvod do teorie a praxe vězeňství*. České Budějovice : Vysoká škola evropských a regionálních studií, 2006, s. 96.

si ústupky ze strany Vězeňské služby, nebo dokonce vyžadovat změny nad rámec platných zákonů. V takových případech je nezbytné demonstrovat sílu VS ČR jako ozbrojeného sboru, případně tuto sílu v souladu se zákonem rozhodně a nekompromisně k potlačení vzpoury využít.⁷⁰

Zakročují-li příslušníci pod jednotným velením, rozhoduje o použití donucovacích prostředků a střelné zbraně za podmínek uvedených v tomto zákoně velitel zákroku. Na něj přecházejí povinnosti, které mají jinak po použití donucovacího prostředku a střelné zbraně jednotliví příslušníci.⁷¹

3.3.2 Eskorta nebezpečných osob

Jednotky pro eskorty nebezpečných osob, jsou speciální jednotky, které mají za úkol eskorty vězňených osob, u kterých přímo hrozí riziko útěku, vysvobození nebo eliminace. Tyto jednotky jsou ve všech věznicích, ale jelikož tyto jednotky fungují samostatně, existují mezi nimi poměrně vysoké kvalitativní rozdíly. Příslušníci této jednotky jsou vybaveni speciální výzbrojí a výstrojí. Příslušníci v této jednotce jsou vybíráni především z eskortní směny, kteří mají s eskortami zkušenosti. Tito příslušníci procházejí pravidelným výcvikem, a jsou ze svých dovedností pravidelně přezkušováni. Důraz je kladen především na střelecký výcvik, neboť tito příslušníci by měli být výbornými střelci, v kombinaci s taktikou eskort nebezpečných osob. Součástí jednotky jsou samozřejmě i řidiči a v některých věznicích i psododi se psy. Příslušník této jednotky by měl být ve vynikající fyzické, psychické a zdravotní kondici.

V roce 1999 došlo při Vazební věznici Praha – Pankrác k dvěma mimořádným událostem, a to ozbrojenému přepadení eskorty k soudnímu jednání a eskorty do zdravotnického zařízení, s následným vysvobozením eskortované osoby. Analýzou těchto mimořádných událostí bylo zjištěno, že současná standardní výstroj, výzbroj a výcvik služební a profesní přípravy příslušníků Vězeňské stráže, je pro provádění bezpečnostních eskort zvlášt' vybraných osob se zaměřením na odvrácení útoku při ozbrojeném napadení nevyhovující či nedostačující. Je třeba vyzdvihnout Vazební věznici Praha – Pankrác a Věznici Mírov. V těchto věznicích

---

⁷⁰ HÁLA, J. *Úvod do teorie a praxe vězeňství*. České Budějovice : Vysoká škola evropských a regionálních studií, 2006, s. 97.

⁷¹ ČESKO (ČESKOSLOVENSKO). zákon 555/1992 Sb., o Vězeňské službě a justiční strážii České republiky. In *Sbírka zákonů České a Slovenské Federativní Republiky*, částka 112, s. 3301.

vznikly první dvě jednotky tohoto typu ve Vězeňské službě a staly se průkopníky ve výcviku, v používání nové výstroje a výzbroje.⁷²

4 Empirická část

Výzkum provedený pomocí dotazníkového šetření mezi příslušníky eskortní směny VV ČB, zaměřený na interpretaci aktuálních problémů eskortní směny, byl zahájen v měsíci lednu roku 2019 jeho distribucí mezi příslušníky eskortní směny. Po ukončení dotazníkového šetření v únoru 2019 zpracovatel práce provedl jeho vyhodnocení. Jeho výsledky vyjádřil v příslušných tabulkách.

4.1 Výzkumné šetření

Otázka číslo 1: Kolik Vám je let?

Autor rozčlenil pro zvýšení anonymity respondentů odpovědi dotazovaných osob do 5 věkových kategorií. Vyhodnocením této otázky bylo zjištěno, že v eskortní směně je teoreticky ideální věkové rozložení příslušníků. Nejvíce příslušníku spadá do věkové kategorie 26 – 35 let, naopak nejméně do kategorie 56 a více. Velmi důležitá kategorie 18 – 25 let, tedy věkem mladých příslušníků, je zastoupena 16%.

Tabulka 3: Kolik Vám je let?⁷³

Věk	Absolutní četnost	Relativní četnost v %
18 - 25	5	16 %
26 - 35	10	32 %
36 - 45	7	23 %
46 - 55	7	23 %
56 a více	2	6 %
	Σ 31	Σ 100 %

Otázka číslo 2: Délka Vašeho služebního poměru VS ČR je?

Obdobně, jako u otázky číslo 1, autor rozdělil v zájmu zvýšení anonymity odpovědi do 5 kategorií, dle odsloužených let příslušníků eskortní směny. Na základě dotazníkového šetření a vyhodnocení vyplývá zjištění, že jsou zastoupeny všechny

⁷² GRUBER, J. Bezpečnost a zvláštní eskorty. In BAJCURA, L. *Evropské vězeňské systémy: Sborník referátů z mezinárodní konference*. Praha : Generální ředitelství Vězeňské služby ČR, 2009. s. 227.

⁷³ Empirické výzkumné šetření, 2019.

kategorie, vyjma 31 a více let. Avšak je nutno upozornit, že u příslušníků v kategorii 0 – 5 let je zastoupení 39% z celkového počtu příslušníků eskortní směny. Dále lze vyvodit, že čím více odsloužených let u příslušníků, tím je jejich počet menší. Autor bakalářské práce je začleněn do kategorie délky praxe 6 – 12 let.

Tabulka 4: Délka Vašeho služebního poměru u Vězeňské služby České republiky je?⁷⁴

Délka služebního poměru	Absolutní četnost	Relativní četnost v %
0 -5 let	12	39 %
6 – 12 let	8	26 %
13 – 20 let	7	23 %
21 -30 let	4	13 %
31 a více let	0	0 %
	Σ 31	Σ 100 %

Otázka číslo 3: Proč jste se stal/a příslušníkem VS ČR?

U této otázky si autor stanovil za cíl zjistit důvod, či motivaci respondentů stát se příslušníkem Vězeňské služby. Jak je z tabulky číslo 5 patrné, 42% respondentů považuje VS ČR za silného zaměstnavatele, který nabízí jistotu zaměstnání. Pro 32% z dotazovaných byl hlavním důvodem výsluhový příspěvek. Zajímavé je, že 10% respondentů nejprve nebylo přijato k PČR, avšak k Vězeňské službě ano.

Tabulka 5: Proč jste se stal/a příslušníkem VS ČR?⁷⁵

Důvod	Absolutní četnost	Relativní četnost v %
jistota zaměstnání	13	42 %
výsluhový příspěvek	10	32 %
zajímavé zaměstnání	5	16 %
nepřijati k Policii ČR	3	10 %
	Σ 31	Σ 100 %

Otázka číslo 4: Jste dle Vašeho názoru finančně ohodnocen/a?

Ohodnocení respondentů do jisté míry závisí na služební hodnosti, v které jsou zařazeni. V době realizace dotazníku, byli respondenti zařazeni do služebních hodností s 3, 4, 5 a 6 tarifní třídou. Dále pak výši finančního ohodnocení určuje též počet odsloužených let. Téměř polovina dotazovaných se cítí být ohodnocena průměrně. 26% ohodnoceno dostatečně a 16% podprůměrně.

⁷⁴ Empirické výzkumné šetření, 2019.

⁷⁵ Empirické výzkumné šetření, 2019.

Tabulka 6: Jste dle Vašeho názoru finančně ohodnocen/a?⁷⁶

Finanční ohodnocení	Absolutní četnost	Relativní četnost v %
nadstandardně	1	3 %
dostatečně	8	26 %
průměrně	15	48 %
podprůměrně	5	16 %
nedostatečně	2	6 %
	Σ 31	Σ 100 %

Otázka číslo 5: Jakého benefitu si nejvíce ceníte?

Benefity patří k velmi důležitým prostředkům, jak zaujmout potencionálního zájemce. Z výsledku šetření bylo zjištěno, že u dotazovaných byl v 87% zvolen výsluhový příspěvek. Avšak ten má jasná pravidla, a k jeho získání je zapotřebí odsloužit alespoň 15 let. Dále je pak velmi ceněn benefit 6 týdnů dovolené. Například možnost rekreace v zařízeních Vězeňské služby nikdo neoznačil.

Tabulka 7: Jakého benefitu si nejvíce ceníte?⁷⁷

Benefity	Absolutní četnost	Relativní četnost v %
příspěvek z Fondu kulturních a sociálních potřeb	1	3 %
možnost rekreace v zařízeních VSČR	0	0 %
nárok na výsluhový příspěvek	27	87 %
6 týdnů dovolené	3	10 %
jiné	0	0 %
	Σ 31	Σ 100 %

Otázka číslo 6: Domníváte se, že počet realizovaných eskort se?

Hlavní náplní práce eskortní směny jsou především eskorty vězněných osob. Na otázku číslo 6, odpovědělo 65% respondentů, že se počet zrealizovaných eskort zvyšuje, 13% se domnívá, že stagnuje a 6% je názoru, že snižuje. 16% dotazovaných uvedlo možnost nevím, neboť z důvodu krátkého zaměstnání se nemohou k tomuto tématu vyjádřit.

⁷⁶ Empirické výzkumné šetření, 2019.

⁷⁷ Empirické výzkumné šetření, 2019.

Tabulka 8: Domníváte se, že počet realizovaných eskort se?⁷⁸

Eskorty	Absolutní četnost	Relativní četnost v %
zvyšuje	20	65 %
stagnuje	4	13 %
snižuje	2	6 %
nevím	5	16 %
	Σ 31	Σ 100 %

Otázka číslo 7: Znáte a dokážete se orientovat ve všech nařízeních týkajících se Vězeňské služby?

VS ČR je velmi produktivní ve vydávání nových nařízení, proto bylo autorovým cílem touto otázkou zjistit, zda respondenti znají a orientují se v těchto nařízeních. Autor se původně domníval, že znalost těchto předpisů vyvolává určité problémy, avšak dle vyhodnocení dotazníku se jeví, že jako problém to označit nelze.

Tabulka 9: Znáte a dokážete se orientovat ve všech nařízeních týkajících se Vězeňské služby?⁷⁹

Orientace v nařízeních	Absolutní četnost	Relativní četnost v %
rozhodně ano	4	13 %
spíše ano	19	61 %
spíše ne	8	26 %
rozhodně ne	0	0 %
	Σ 31	Σ 100 %

Otázka číslo 8: Domníváte se, že pracujete ve stresovém prostředí?

Naopak velmi alarmující je zjištění, že pouze 10% dotázaných uvedlo, že spíše nepracují ve stresovém prostředí. 55% respondentů vyjádřilo názor, že stres na pracovním prostředí rozhodně shledávají a 29% spíše také. Zpracovatel považuje práci ve stresovém prostředí za problém, který je v podmínkách Vězeňské služby o to zásadnější.

⁷⁸ Empirické výzkumné šetření, 2019.

⁷⁹ Empirické výzkumné šetření, 2019.

Tabulka 10: Domníváte se, že pracujete ve stresovém prostředí?⁸⁰

Stresové prostředí	Absolutní četnost	Relativní četnost v %
rozhodně ano	17	55 %
spíše ano	9	29 %
nevím	2	6 %
spíše ne	3	10 %
rozhodně ne	0	0 %
	Σ 31	Σ 100 %

Otázka číslo 9: Jaká je podle Vás fluktuace příslušníků v eskortní směně?

Výsledky v tabulce číslo 9 jasně ukazují, že i příslušníci eskortní směny si uvědomují, že fluktuace příslušníků eskortní směny je poměrně vysoká. Za normální ji považuje 42% dotázaných a jen 6% ji považuje za nízkou.

Tabulka 11: Jaká je podle Vás fluktuace příslušníku v eskortní směně?⁸¹

Fluktuace příslušníků	Absolutní četnost	Relativní četnost v %
vysoká	16	52 %
normální	13	42 %
nízká	2	6 %
nevím	0	0 %
	Σ 31	Σ 100 %

Otázka číslo 10: Myslíte si, že tzv. videokonference pomůže odlehčit vytíženosti eskortní směny?

U této otázky měli respondenti možnost vybrat odpověď z 5 možností. Z těchto možností byly využity 4. Videokonferenci považuje za prospěšnou rozhodně 45% a spíše ano 42% dotazovaných. Spíše ne uvedlo pouze 10%.

⁸⁰ Empirické výzkumné šetření, 2019.

⁸¹ Empirické výzkumné šetření, 2019.

Tabulka 12: Myslíte si, že tzv. videokonference pomůže odlehčit vytíženosti eskortní směny?⁸²

Videokonference	Absolutní četnost	Relativní četnost v %
rozhodně ano	14	45 %
spíše ano	13	42 %
nevím	1	3 %
spíše ne	3	10 %
rozhodně ne	0	0 %
	Σ 31	Σ 100 %

Otázka číslo 11: Myslíte si, že tzv. videokonference pomůže ušetřit VS ČR finance?

Ohledně snížení nákladů na eskorty, uvedlo 55% respondentů, že pomocí videokonference se dokáže rozhodně ušetřit Vězeňské službě finance. Spíše ano uvedlo 29% dotazovaných. Pouze 3% uvedlo, že spíše ne.

Tabulka 13: Myslíte si, že tzv. videokonference pomůže ušetřit Vězeňské službě finance?⁸³

Videokonference	Absolutní četnost	Relativní četnost v %
rozhodně ano	17	55 %
spíše ano	9	29 %
nevím	4	13 %
spíše ne	1	3 %
rozhodně ne	0	0 %
	Σ 31	Σ 100 %

Otázka číslo 12: Myslíte si, že se VS ČR dokáže dobře prezentovat?

K oslovení nových uchazečů do služebního poměru je důležité, aby se VS ČR dokázala dobře prezentovat v očích veřejnosti. Z vyhodnoceného dotazníku se spíše vyvozuje, že se to Vězeňské službě nedaří. Nejsilnější skupina 35% dotázaných sděluje, že spíše ne a 29% uvádí rozhodně ne. 13% respondentů se k danému tématu neumí vyjádřit.

⁸² Empirické výzkumné šetření, 2019.

⁸³ Empirické výzkumné šetření, 2019.

Tabulka 14: Myslíte si, že se VS ČR dokáže dobře prezentovat?⁸⁴

Prezentace VS	Absolutní četnost	Relativní četnost v %
rozhodně ano	2	6 %
spíše ano	5	16 %
nevím	4	13 %
spíše ne	11	35 %
rozhodně ne	9	29 %
	Σ 31	Σ 100 %

Otázka číslo 13: Jaké jsou podle Vás největší aktuální problémy eskortní směny při výkonu služby?

Jako největší aktuální problémy byly respondenty shodně identifikovány především nízký počet příslušníků a jejich fluktuace. Dále pak stres a nízké výplaty. Za zmínku stojí, že pouze 16 % dotazovaných žádné problémy nevnímá.

Tabulka 15: Jaké jsou podle Vás největší aktuální problémy eskortní směny při výkonu služby?⁸⁵

Aktuální problémy	Absolutní četnost	Relativní četnost v %
nízký počet příslušníků	8	26 %
fluktuace příslušníků	8	26 %
stres	6	19 %
žádné	5	16 %
nízké výplaty	4	13 %
	Σ 31	Σ 100 %

4.2 Analýza praxeologických konsekvencí

Hypotéza číslo 1: Fluktuace v eskortní směně je vysoká.

Z tabulky číslo 11 v dotazníkovém šetření vyplývá, že více jak polovina příslušníků eskortní směny se domnívá, že je fluktuace v eskortní směně vysoká. Dotazníkovým šetřením byla tedy dílčí výzkumná hypotéza potvrzena.

Tato hypotéza předpokládá, že fluktuace v eskortní směně je vysoká. Avšak vysoká je nekonkrétní, neurčitý pojem. V tomto případě lze stav vysoké fluktuace určit počtem odchodů za určité období, konkrétně za roky 2016 až 2018.

⁸⁴ Empirické výzkumné šetření, 2019.

⁸⁵ Empirické výzkumné šetření, 2019.

Zpracovatel práce pro přehlednost znázornil stav fluktuace v eskortní směně za poslední tři roky do příslušné tabulky číslo 16⁸⁶. Jak je patrné, situace je v podstatě v normálním stavu. Průměr fluktuace činí cca 7%.

Tabulka 16: Fluktuace v eskortní směně

Fluktuace	Absolutní četnost	Relativní četnost v %
2016	2	6
2017	3	10
2018	2	6
	Σ 31	Σ 100

Ovšem, když zpracovatel znázornil do tabulky číslo 17⁸⁷. stav vnitro-organizační mobility v eskortní směně VV ČB, identifikoval průměr vnitro-organizační mobility 12%. Z toho vyplývá, že při sečtení stavu fluktuace a vnitro-organizační mobility dostává stav 19%. Tj. stav odchodů z eskortní směny.

Tabulka 17: Vnitro-organizační mobilita v eskortní směně

Mobilita	Absolutní četnost	Relativní četnost v %
2016	4	13
2017	4	13
2018	3	10
	Σ 31	Σ 100

Stav vnitro-organizační mobility v eskortní směně je dán především systémem, který se aplikuje ve VV ČB⁸⁸. Když nastoupí nový příslušník, který je zařazen v oddělení Vězeňské stráže, pak je automaticky umístěn do eskortní směny. To především z důvodu, že eskortní směna vykonává tzv. denní činnosti ve věznicích. A to především navádění obviněných a odsouzených na vycházky, k lékaři, či psychologovi nebo jinému personálu. Předvádění vězňů k orgánům činných v trestním řízení. Jakožto k provedení dílčích a technických prohlídek. Po ukončení základní odborné přípravy příslušníka a v případě, že se uvolní místo ve strážní směně nebo místo dozorce na oddělení Výkonu vazby a trestu, může příslušník požádat o přeražení do strážní nebo dozorcí směny, kde se slouží 12 hodinová pracovní doba ve směnném provozu 2 dny denní, 2 dny noční a 4 dny volna. Naproti tomu v eskortní směně se oficiálně vykonává služba od pondělí do pátku od 7 hodin ráno do 15 hodin

⁸⁶ Empirické materiály VV ČB

⁸⁷ Empirické materiály VV ČB

⁸⁸ Praxeologický vhled

odpoledne. Avšak tento výměr pracovní doby eskortní směny je nepřesný, neboť při délce soudního jednání, nebo délky např. zdravotní eskorty se velmi pravidelně stává, že příslušníci vykonávají tzv. přesčasy. Navíc i o víkendech a svátcích probíhají vycházky vězňených osob, tak musí eskortní směna zajišťovat tuto činnost. Příslušníkům zařazených ve strážní nebo dozorčí směně se navíc zvyšuje základní tarif složky služebního příjmu o 10%, za práci ve směnném režimu služby⁸⁹. Dále je ve strážní nebo dozorčí směně oproti eskortní směně větší možnost karierního růstu, neboť nabízejí větší množství systematizovaných míst s vyšší tarifní třídou.⁹⁰ V tomto případě se tedy nejedná o fluktuaci v pravém slova smyslu, nýbrž o vnitro-organizační mobilitu. O fluktuaci se jedná, pokud příslušník odejde z řad VS ČR jinam. Především pokud příslušník chce pokračovat ve služebním poměru, může přejít buďto do řad jiných bezpečnostních sborů nebo armády.

Ovšem hlavní činnost eskortní směny jsou eskorty vězňených osob. Eskorty můžeme označit za jednu z nejrizikovějších činností, které VS ČR vykonává. Eskorty jsou činností vysoce specifickou a velmi psychicky náročnou, jelikož není vyloučeno, že se může vězňenou osobu někdo pokusit vysvobodit, nebo naopak odstranit. V minulosti se již tyto případy udály a nikdo nemůže vyloučit, že se nebudou opakovat.

Navíc VS ČR řeší nedostatek příslušníků v určitých věznicích tak, že doplňuje jejich stavy z jiných věznic, kde zatím není situace tak alarmující. V praxi se to projevuje tím, že nejčastěji příslušníci eskortní směny jsou převeleni do těchto věznic na výpomoc. Tak tedy mladého příslušníka čeká vyhlídka, že se po kurzu základní odborné přípravy, velmi pravděpodobně „podívá“ ještě do jiné věznice na výpomoc.

Dalším faktorem je, že eskortní směna nedokáže nabídnout možnost karierního růstu. Strážný se může dostat maximálně na pozici velitele eskorty, avšak tyto místa se mnoho neuvolňují, na jedno volné místo, které se většinou uvolní jen výjimečně, připadá několik potencionálních zájemců.

Samostatnou kapitolou zůstává, že určité množství nových příslušníků, kteří nastoupili do eskortní směny, nevydrželo ani celý rok ve služebním poměru, a skončilo ještě dříve, než se plně zapojilo do řádného služebního procesu. Dokonce se s tímto

---

⁸⁹ ČESKO, zákon č. 361/2003 Sb., o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů. In Sbírká zákonů České republiky, 2003, částka 121, s. 5881.

⁹⁰ Praxeologický vhlad

novým fenoménem hovoří o tzv.: „nástupu na zkoušku.“⁹¹ Kdy nový příslušník nastoupí do služebního poměru a pak uvidí, jestli bude pokračovat dál. Zpracovatel se v tomto případě domnívá, že zde v první řadě selhává především personální oddělení a psycholog, který prováděl psychologické vyšetření.

Dalším faktorem je finanční otázka. V posledních letech došlo k určitému zlepšení, avšak otázkou je, zda dostatečně. Nový příslušník zařazený do eskortní směny má základní plat 18 840 Kč hrubého.⁹² Náleží mu zvláštní příplatek 6 880 Kč⁹³ hrubého. Nástupní plat tedy činí 25 720 Kč, to znamená přibližně 20 000 Kč čistého platu. Tato částka vzhledem k výši dnešních nákladů na živobytí nedokáže oslovit mnoho uchazečů.

Hypotéza číslo 2: Množství vydávaných zákonných, podzákonných a interních právních předpisů týkajících se VS ČR vede příslušníky k neznalosti těchto předpisů.

Tato dílčí hypotéza byla pomocí dotazníkového šetření jednoznačně falzifikována, neboť sami respondenti nepovažují toto za problém. Tabulka číslo 9 dokazuje, že zná a dokáže se orientovat ve všech nařízeních týkajících se VS ČR 74% respondentů. 26% uvádí, že spíše ne. Toto autor přisuzuje faktu, že 39% dotazovaných uvedlo praxi do 5 let.

Hypotéza číslo 3: Počet realizovaných eskort provedených VV ČB vykazuje rostoucí tendenci.

Tato dílčí hypotéza byla verifikována příslušníky eskortní směny dotazníkovým šetřením. Zpracovatel práce pro přehlednost zobrazil počty eskort vězňených osob za poslední tři roky do příslušných tabulek podle konkrétního roku. Každý rok rozčlenil na měsíce a rozdělil eskorty na tři typy. Do přímé eskorty autor zařazuje eskortu vězně, který byl eskortován z VV ČB buďto do jiné věznice, nebo k předání do ciziny, nebo k výkonu ochranného léčení, a již nebyl eskortován zpět do VV ČB. Typ dálkové eskorty je eskortou k umístění a přemístění mezi věznicemi, kdy se vězňené osoby hromadně převážejí do Eskortního střediska ve věznici Jiřice a poté dál do konkrétní

---

⁹¹ Praxeologický vhlad

⁹² ČESKO, nařízení vlády č. 321/2017 Sb. kterým se mění nařízení vlády č. 330/2016 Sb., kterým se stanoví stupnice základních tarifů pro příslušníky bezpečnostních sborů pro rok 2017, ve znění nařízení vlády č. 126/2017 Sb. In *Sbírka zákonů České republiky*, 2017, částka 110. s. 3435-3436.

⁹³ Empirické materiály VS ČR IAŘ

věznice. Typ eskorty na propustku je zejména eskorta k soudnímu jednání, do zdravotnického zařízení, nebo eskorta k orgánu činného v trestním řízení. Po této eskortě se vězněný vrátil zpět do VV ČB.

Dle tabulky číslo 20 bylo v roce 2016 eskortováno eskortní směnou VV ČB celkem 3647 vězněných osob. O rok později, v roce 2017 bylo dle tabulky číslo 19 eskortováno celkem 3462 vězněných. A nakonec v roce 2018, bylo dle tabulky číslo 18 eskortováno 3044 vězněných osob. Tedy za poslední tři roky došlo ke snížení objemu eskort o 603 vězněných osob.

Při bližším pohledu lze vyčíst, že objem přímých eskort v posledních třech letech je v podstatě stejný. U eskort dálkových je patrné, že oproti roku 2016 došlo k roku 2017 k nepatrnému poklesu. Avšak k rapidnímu úbytku došlo v roce 2018, kdy došlo ke snížení o 271 eskortovaných osob oproti roku 2016. U eskort na propustku panoval obdobný trend, kdy v roce 2016 bylo eskortováno 2220 vězněných osob, o rok později 2126 osob a v roce 2018 již jen 1885 osob. Tedy o 335 osob méně než v roce 2016.

Pro přehlednost dokazuje tabulka číslo 21 počet provedených videokonferencí ve VV ČB, které mají za cíl snížit počet provedených eskort vězněných osob. Jak je z tabulky patrné, v roce 2016 se ještě systém videokonferencí nepoužíval. Po spuštění systému, v roce 2017 bylo provedeno 15 videokonferencí, v roce 2018 již 34. Naopak tabulka číslo 22 vymezuje počet provedených videokonferencí okresními a krajským soudem se spádem VV ČB. V roce 2017, kdy byl systém videokonferencí zaveden, bylo provedeno 103 videokonferencí. V roce 2018 bylo realizováno již 241 videokonferencí.⁹⁴

5 Návrhy možných zefektivňujících opatření

Na základě uvedeného dotazníkového šetření se podařilo verifikovat dílčí hypotézy číslo jedna a dva, které byly následně analyzovány. Avšak z následné analýzy vyplynulo, že hypotéza číslo tři, byla nakonec zpracovatelem falsifikována. Z výsledku provedené analýzy byl identifikován pouze aktuální problém fluktuace a vnitro-organizační mobility v eskortní směně VV ČB.

---

⁹⁴ Empirické materiály VV ČB

Aby se tento problém podařilo vyřešit, je nutné zvýšit prestiž eskortní směny. Zpracovatel navrhuje rozdělit eskortní směnu na dvě části, a to na eskortní a denní směnu. Tzn., že by příslušníci eskortní směny realizovali pouze eskorty vězňených osob a denní směna by vykonávala běžné denní činnosti ve věznici, jako např. vycházky vězňených osob. Tím by se uvolnil prostor, aby se mohli příslušníci eskortní směny častěji zdokonalovat v sebeobraně, procvičovat služební modelové situace nebo zlepšovat svou fyzickou kondici. Tím by, jak zpracovatel usuzuje, mohlo být osloveno široké spektrum zejména mladých sportovců, což je dle zpracovatele hlavní typ ideálních adeptů. Zároveň zpracovatel apeluje, aby došlo k navýšení mzdových prostředků v eskortní směně. To lze vyřešit alespoň navýšením osobních příplatků, a tím dorovnat rozdíl oproti příslušníkům sloužících ve směnném režimu služby. Jako možný nástroj zefektivňující výkon eskortní směny zpracovatel navrhuje, aby mohli být noví příslušníci zařazeni do eskorty nejdříve po dvou odsloužených letech tak, že by si příslušníci eskortní směny sami vybrali nové vhodné kolegy, právě z denní směny, která bude zajišťovat již jen činnosti ve věznici. Zpracovatel práce zároveň vnímá problematiku nábora nových příslušníků, jako dílčí návrh zefektivňujícího opatření uvádí, zda by kolegům, kteří přivedou nového zájemce, za předpokladu, že by se z tohoto zájemce stal příslušník VSČR, měla být vyplacena určitá částka jako odměna. Tzn. sami příslušníci eskortní směny, by se podíleli na oslovování a výběru zájemců o výkon služební činnosti v rámci eskortní směny VV ČB. Tento model odměňování se již praktikuje u PČR, kdy dostává policista odměnu, když přivede nového kolegu.⁹⁵

---

⁹⁵ Přiveďte "partáka", dostanete pět tisíc, láká policie [online]. 2007, [cit. 2019-03-26]. Dostupné z WWW:<https://www.tyden.cz/rubriky/domaci/policie-privedete-partaka-a-dostanete-pet-tisic_17810.html>.

Závěr

S ohledem na kritické postoje odborné veřejnosti,⁹⁶ se zpracovatel práce rozhodl objasnit a primárně vymežit základní pojmosloví a východiska této oblasti, se zaměřením na eskortní směnu VV ČB.

Zpracovatel práce jako dlouholetý příslušník eskortní směny oddělení Vězeňské stráže VV ČB, stanovil na základě praxeologického výstupu tři dílčí hypotézy, které byly následně pomocí dotazníkového šetření, které provedl, mezi příslušníky eskortní směny VV ČB verifikovány, či falsifikovány. Dílčí hypotéza číslo 1 byla na základě dotazníkového šetření jednoznačně verifikována. Proto zpracovatel provedl analýzu tohoto problému a zjistil příčiny, které vedou k problematice fluktuace a vnitro-organizační mobility v eskortní směně. Zpracovatel práce se plně ztotožňuje se závěry plk. JUDr. Horný⁹⁷, bývalého ředitele ředitel Institutu vzdělávání VS ČR, který popsal globálně příčiny fluktuace ve VS ČR. Nad rámec těchto závěrů zpracovatel vyvozuje, že je to především systém, který se aplikuje ve VV ČB, který přímo předurčuje problematiku fluktuace a vnitro-organizační mobility v eskortní směně. Zpracovatelem byly popsány vlastní návrhy řešení tohoto problému, které jsou proveditelné s tím, že by mohly pomoci situaci v eskortní směně zlepšit. Především cílí na nové kvalitní uchazeče a na již sloužící pracovníky.

Dle vyhodnocení kvalitativního výzkumného šetření, byla dílčí hypotéza číslo 2 respondenty jednoznačně falsifikována. Příslušníci nevnímají jako problém větší množství nařízeních, které VS ČR vydává, neboť je znají a orientují se v nich.

Dílčí hypotéza číslo 3 byla respondenty dotazníku verifikována. Avšak po analýze této hypotézy zpracovatel nakonec tuto hypotézu falsifikoval s tím, že počet eskort se nezvyšuje, naopak snižuje. Zpracovatel se domníval, že za snížením počtu eskortovaných osob stojí především dnes používaný systém videokonferencí. Avšak po provedení výzkumu bylo zjištěno, že videokonference mají svůj podíl na snížení počtu eskort, ale existují ještě jiné faktory. Tedy lze konstatovat, že bakalářská práce splnila svůj hlavní i vedlejší cíl.

---

⁹⁶ *Evropa kritizuje poměry v českých věznicích* [online]. 1999 [cit. 2019-03-20]. Dostupné z WWW: <https://www.idnes.cz/zpravy/domaci/evropa-kritizuje-pomery-v-ceskych-veznicich.A_990415_180656_domaci_jkl>.

⁹⁷ HORNA, O. *Bezpečnost vězeňských zařízení a úloha personálu*. In BAJCURA, L. *Evropské vězeňské systémy: Sborník referátů z mezinárodní konference*. Praha : Generální ředitelství Vězeňské služby ČR, 2009. s. 244-245.

Seznam použitých zdrojů

Literární zdroje

1. BEDNÁŘ, V. *Jak omezit fluktuaci a udržet si zaměstnance manažerskými nástroji*. Praha : Grada Publishing, 2018. s. 105. ISBN 978-80-271-0648-6.
2. DYTRT, Z. *Etika v podnikatelském prostředí*. Praha : Grada Publishing, 2006. s. 196. ISBN 80-247-1589-9.
3. FILÁK, A. *Základy teorie policejně bezpečnostní činnosti II*. Praha : Police history, 2006, s. 214. ISBN 80-86477-33-9.
4. FRYŠTÁK, M., PROUZA, D., VANĚČEK, P., ZAJÍČKOVÁ, E., *Trestní právo hmotné a procesní*. České Budějovice : Vysoká škola evropských a regionálních studií, 2007. s. 420. ISBN 978-80-86708-51-5.
5. GRUBER, J. Bezpečnost a zvláštní eskorty. In BAJCURA, L. *Evropské vězeňské systémy: Sborník referátů z mezinárodní konference*. Praha : Generální ředitelství Vězeňské služby ČR, 2009. s. 495. ISBN 80-239-3645-X.
6. HÁLA, J. *Úvod do teorie a praxe vězeňství*. České Budějovice : Vysoká škola evropských a regionálních studií, 2006, s. 185. ISBN 80-86708-30-6.
7. HLISÍK, J. Bezpečnost ve Vazební věznici Ostrava. In BAJCURA, L. *Evropské vězeňské systémy: Sborník referátů z mezinárodní konference*. Praha : Generální ředitelství Vězeňské služby ČR, 2009. s. 495. ISBN 80-239-3645-X.
8. HORNA, O. Bezpečnost vězeňských zařízení a úloha personálu. In BAJCURA, L. *Evropské vězeňské systémy: Sborník referátů z mezinárodní konference*. Praha : Generální ředitelství Vězeňské služby ČR, 2009. s. 495. ISBN 80-239-3645-X.
9. HRUDKA, J. *Zkouška spolehlivosti v prostředí Vězeňské služby ČR a Celní správy ČR*. Praha : Policejní akademie České republiky, 2017, s. 212. ISBN 978-80-7251-476-2.
10. JELÍNEK, J. a kol. *Trestní zákoník a trestní řád s poznámkami a judikaturou*. Praha : Leges, 2012, s. 1216. ISBN 978-80-87212-22-6.
11. MALÁ, D. *Vězeňství po česku II. aneb Jak to Kula ve vězení koulí*. Blansko : DUHA press, 2009. s. 88. ISBN 978-80-87061-36-7.
12. MALÁ, D. *Vězeňství po česku*. Tišnov : Sursum, 2003, s. 129. ISBN 80-7323-062-3.

13. MAŘÁDEK, V., *Výkladový slovník penologie*, Ostrava : Ostravská univerzita v Ostravě, 2003. s. 142. ISBN 80-7042-256-4.
14. PALEČEK, L. *Věznice borská*. Plzeň : Starý most, 2017, s. 184. ISBN 978-80-87338-76-6.
15. PROUZA, D. *Organizace justičního systému*. České Budějovice : Vysoká škola evropských a regionálních studií, 2008, s. 75. ISBN 978-80-86708-25-6.
16. SVATOŠ, R. *Prevence kriminality. 2. vydání*. České Budějovice : Vysoká škola evropských a regionálních studií, 2016, s. 132. ISBN 978-80-7556-009-4.
17. SVATOŠ, R. *Prevence kriminality*. České Budějovice : Vysoká škola evropských a regionálních studií, 2014, s. 132. ISBN 978-80-87472-76-7.
18. STILWELL, A. *Psychická & fyzická odolnost : příručka speciálních jednotek*, Praha : Naše vojsko, 2007. s. 192. ISBN 978-80-206-0906-9.
19. VAŠÁK, P. *Fluktuace pracovních sil*. Praha : Práce, 1976. s. 48.

Elektronické zdroje

1. *České firmy mají vysokou fluktuaci zaměstnanců* [online]. 2019, [cit. 2019-03-12].]. Dostupné z WWW:< <https://www.podnikatel.cz/clanky/ceske-firmy-maji-vysokou-fluktuaci-zamestnancu/>>.
2. *Evropa kritizuje poměry v českých věznicích* [online]. 1999 [cit. 2019-03-20]. Dostupné z WWW: <https://www.idnes.cz/zpravy/domaci/evropa-kritizuje-pomery-v-ceskych-veznicich.A_990415_180656_domaci_jkl>.
3. *Fluktuace* [online]. 2019, [cit. 2019-03-14]. Dostupné z WWW: <<https://encyklopedie.soc.cas.cz/w/Fluktuace>>.
4. *Koncepce vězeňství do roku 2025* [online]. 2018, [cit. 2018-10-28]. Dostupné z WWW:<<https://www.vscr.cz/wp-content/uploads/2017/06/Koncepce-vezenstvi.pdf>>.
5. KUBÍČKOVÁ, P., KMĚTÍK, I. *Penologie* [online]. Karviná : Střední odborná škola ochrany osob a majetku s.r.o., 2011., [cit. 2018-10-25]., s. 23. Dostupné z WWW:<<http://www.sosoom-zlin.cz/media/skripta/penologie.pdf>>.
6. *Monitor* [online]. 2018, OSS: Vězeňská služba České republiky [cit. 2018-11-05]. Dostupné z WWW:<<http://monitor.statnipokladna.cz/2017/statni-rozpocet/oss-sf/00212423#prehled>>.
7. *Přiveďte "parťáka", dostanete pět tisíc, láká policie* [online]. 2007, [cit. 2019-03-26]. Dostupné z WWW:<https://www.tyden.cz/rubriky/domaci/policie-privedete-partaka-a-dostanete-pet-tisic_17810.html>.

8. *Vězeňská služba České republiky* [online]. 2018, informační servis [cit. 2018-11-05]. Dostupné z WWW:<https://www.vscr.cz/wp-content/uploads/2018/03/v%C3%BDro%C4%8Dn%C3%AD-zpr%C3%A1va-VS-%C4%8CR-2017_final.pdf>.
9. *Vězeňská služba České republiky-Akademie VSČR* [online]. 2018, o nás [cit. 2018-10-29]. Dostupné z WWW:<<https://www.vscr.cz/akademie-vs-cr/o-nas/zakladni-informace/>>.
10. *Vězeňská služba České republiky-Vazební věznice České Budějovice* [online]. 2018, o nás [cit. 2018-10-29]. Dostupné z WWW:<<https://www.vscr.cz/vazebni-veznice-ceske-budejovice/o-nas/zakladni-informace>>.
11. *Vzpouřa vězňů v Leopoldově před 20 lety: plamenomety a barikády ve věznici* [online]. 2018 [cit. 2018 -10-28]. Dostupné z WWW:<https://zpravy.idnes.cz/vzpouira-veznu-v-leopoldove-pred-20-lety-plamenomety-a-barikady-ve-veznici-1qn-/domaci.aspx?c=A100312_123109_domaci_js>.

Legislativní dokumenty

1. ČESKO, zákon č. 40/2009 Sb., Trestní zákoník. In *Sbírka zákonů České republiky*, 2009, částka 11, s. 354-463.
2. ČESKO (ČESKOSLOVENSKO), zákon č. 555/1992 Sb., o Vězeňské službě a justiční strážci České republiky. In *Sbírka zákonů České a Slovenské Federativní Republiky*, 1992, částka 112. s. 3298-3302.
3. ČESKO, zákon č. 361/2003 Sb., o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů. In *Sbírka zákonů České republiky*, 2003, částka 121, s. 5850-5910.
4. ČESKO, vyhláška 321/2017 Sb., kterým se mění nařízení vlády č. 330/2016 Sb., kterým se stanoví stupnice základních tarifů pro příslušníky bezpečnostních sborů pro rok 2017, ve znění nařízení vlády č. 126/2017 Sb. In *Sbírka zákonů České republiky*, 2017, částka 110. s. 3435-3436.
5. ONDRÁŠEK, P. *Nařízení č. 23 o vězeňské a justiční strážci*, Praha, 2014, s. 118. č.j.: VS 11/031/001/2014–50/SPR/400.

Ostatní zdroje

1. *Flotila*. Praha : Technika, 2018, s. 56.

Seznam zkratek

VS ČR – Vězeňská služba České republiky

VV ČB - Vazební věznice České Budějovice

PČR – Policie České republiky

GIBS – Generální inspekce bezpečnostních sborů

DP – Donucovací prostředky

SZ – Střelná zbraň

SNV – Sbor nápravné výchovy

Seznam tabulek a grafů

Tabulka 1: Příjmy	22
Tabulka 2: Výdaje.....	22
Tabulka 3: Kolik Vám je let?	39
Tabulka 4: Délka Vašeho služebního poměru u Vězeňské služby České republiky je?	40
Tabulka 5: Proč jste se stal/a příslušníkem VS ČR?.....	40
Tabulka 6: Jste dle Vašeho názoru finančně ohodnocen/a?.....	41
Tabulka 7: Jakého benefitu si nejvíce ceníte?	41
Tabulka 8: Domníváte se, že počet realizovaných eskort se?	42
Tabulka 9: Znáte a dokážete se orientovat ve všech nařízeních týkajících se Vězeňské služby?	42
Tabulka 10: Domníváte se, že pracujete ve stresovém prostředí?.....	43
Tabulka 11: Jaká je podle Vás fluktuace příslušníku v eskortní směně?.....	43
Tabulka 12: Myslíte si, že tzv. videokonference pomůže odlehčit vytíženosti eskortní směny?	44
Tabulka 13: Myslíte si, že tzv. videokonference pomůže ušetřit Vězeňské službě finance?	44
Tabulka 14: Myslíte si, že se VS ČR dokáže dobře prezentovat?	45
Tabulka 15: Jaké jsou podle Vás největší aktuální problémy eskortní směny při výkonu služby?	45
Tabulka 16: Fluktuace v eskortní směně.....	46
Tabulka 17: Vnitro-organizační mobilita v eskortní směně.....	46
Tabulka 18: Počet zrealizovaných eskort osob za rok 2018	60
Tabulka 19: Počet zrealizovaných eskort osob za rok 2017	60
Tabulka 20: Počet zrealizovaných eskort osob za rok 2016	61
Tabulka 21: Provedené videokonference Vazební věznicí	61
Tabulka 22: Provedené videokonference soudy.....	61

Přílohy

Příloha I: Dotazník

Vážené kolegyně, vážení kolegové,

jmenuji se Tomáš Velíšek a pracuji ve Vazební věznici v Českých Budějovicích na oddělení Vězeňské stráže, konkrétně v eskortní směně, jako velitel eskorty – strážný. Jelikož studuji na Vysoké škole evropských a regionálních studií v Českých Budějovicích obor Bezpečnostně právní činnost, dovoluji si vás požádat o vyplnění anonymního dotazníku pro potřeby mé bakalářské práce. Dotazník se skládá z 13 otázek, u kterých vámi vybranou odpověď, prosím, zakroužkujte. Lze zakroužkovat i více odpovědí. U otázek 3 a 13 je zapotřebí alespoň stručné odpovědi. Za váš čas a ochotu, vám kolegové a kolegyně velmi děkuji.

1. Kolik je Vám let?

- a) 18 – 25
- b) 26 – 35
- c) 36 – 45
- d) 46 – 55
- e) 56 a více

2. Délka Vašeho služebního poměru u Vězeňské služby České republiky je?

- a) 0 – 5
- b) 6 – 12
- c) 13 – 20
- d) 21 – 30
- e) 31 a více let

3. Proč jste se stal/a příslušníkem Vězeňské služby České republiky?

.....

4. Jste dle Vašeho názoru finančně ohodnocen/a?

- a) nadstandardně
- b) dostatečně
- c) průměrně
- d) podprůměrně
- e) nedostatečně

5. Jakého benefitu si nejvíce ceníte?
- a) příspěvek z Fondu kulturních a sociálních potřeb
  - b) možnost rekreace v zařízeních VSČR
  - c) nárok na výsluhový příspěvek
  - d) 6 týdnů dovolené
  - e) jiné .....
6. Domníváte se, že počet realizovaných eskort se?
- a) zvyšuje
  - b) stagnuje
  - c) snižuje
  - d) nevím
7. Znáte a dokážete se orientovat ve všech nařízeních týkajících se Vězeňské služby?
- a) rozhodně ano
  - b) spíše ano
  - c) spíše ne
  - d) rozhodně ne
8. Domníváte se, že pracujete ve stresovém prostředí?
- a) rozhodně ano
  - b) spíše ano
  - c) nevím
  - d) spíše ne
  - e) rozhodně ne
9. Jaká je podle Vás fluktuace příslušníků v eskortní směně?
- a) vysoká
  - b) normální
  - c) nízká
  - d) nevím
10. Myslíte si, že tzv. videokonference pomůže odlehčit vytíženosti eskortní směny?
- a) rozhodně ano
  - b) spíše ano
  - c) nevím
  - d) spíše ne
  - e) rozhodně ne

11. Myslíte si, že tzv. videokonference pomůže ušetřit Vězeňské službě finance?

- a) rozhodně ano
- b) spíše ano
- c) nevím
- d) spíše ne
- e) rozhodně ne

12. Myslíte si, že se Vězeňská služba dokáže dobře prezentovat?

- a) rozhodně ano
- b) spíše ano
- c) nevím
- d) spíše ne
- e) rozhodně ne

13. Jaké jsou podle Vás největší aktuální problémy eskortní směny při výkonu služby?

.....

Příloha II: Tabulky

Tabulka 18: Počet zrealizovaných eskort osob za rok 2018

2018	Typ eskort			celkem
	přímá	dálková	na propustku	
leden	3	90	174	267
únor	3	109	162	274
březen	1	116	137	254
duben	2	100	163	265
květen	1	96	152	249
červen	4	71	161	236
červenec	3	76	124	203
srpen	1	106	149	256
září	2	93	142	237
říjen	3	94	205	302
listopad	3	102	189	294
prosinec	2	78	127	207
celkem za rok	28	1131	1885	3044

Tabulka 19: Počet zrealizovaných eskort osob za rok 2017

2017	Typ eskort			celkem
	přímá	dálková	na propustku	
leden	5	104	200	309
únor	4	104	161	269
březen	4	122	203	329
duben	3	118	196	317
květen	1	87	236	324
červen	4	154	221	379
červenec	2	86	127	215
srpen	1	95	138	234
září	2	91	158	251
říjen	1	115	198	314
listopad	4	132	167	303
prosinec	1	96	121	218
celkem za rok	32	1304	2126	3462

Tabulka 20: Počet zrealizovaných eskort osob za rok 2016

2016	Typ eskort			celkem
	přímá	dálková	na propustku	
leden	3	106	182	291
únor	3	125	197	325
březen	4	139	228	371
duben	2	161	210	373
květen	1	133	201	335
červen	1	146	197	344
červenec	1	80	116	197
srpen	0	96	168	264
září	2	110	157	269
říjen	4	96	190	290
listopad	3	92	237	332
prosinec	1	118	137	256
celkem za rok	25	1402	2220	3647

Tabulka 21: Provedené videokonference Vazební věznicí

Vazební věznice České Budějovice	
rok	videokonference
2016	0
2017	15
2018	34

Tabulka 22: Provedené videokonference soudy

Soudy se spádovou oblastí	
rok	videokonference
2016	0
2017	103
2018	241